ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 5020 | 9/22 ՕԳՈՍՏՈՍ 1902 | ՈՒՐԲԱԹ | 17 ՃԵՄԱԶԻ ԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1320 | ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 5020

در علیه‌ده غلطه‌ده « آره‌ولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրf.
» » » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կըվերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՕՏԱՐ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ

Եթէ ո եւ է ազգի պատկանող անհատի մը հրամայուի իր տղուն չսորվեցնել իր ազգի լեզուն, կրօնքը, ի՜նչ կ'ընէ անիկա. ո՛չ ապաքէն չատ կը ցաւի, կը զայրանայ եւ ընդհակառակը կը ջանայ ամէն միջոցներով տալ իր տղուն կրթութիւն մը, որ ապահովէ անոր զարգացումը իբր անհատ իր պատկանած համայնքին լեզուով, կրօնքով եւ սովորութիւններով։ Եւ սակայն, անոնք որ մայրաքաղաքիս, Իզմիրի եւ այլ քաղաքներու մէջ իրենց զաւակները եւրոպական օտար վարժարանները կը ղրկեն, այդպիսի պարտաւորութեան տակ կը գտնուի՞ն։ Երբե՛ք։ Փա՛ռք Աստուծոյ, Օսմ. Կայսրութեան բարերար հովանիին ներքեւ ապրելու բաղդ ունեցող բոլոր հպատակները, ի՛նչ ազգի, լեզուի եւ կրօնքի ալ պատկանին, ամէն ազատութիւն կը վայելեն իրենց զաւակները կրթելու իրենց տոհմային ընիկ աւանդութեանց համեմատ։

Հետեւապէս տարօրինակ չէ՞ք գտներ այն ծնողքները որ կարծես թէ ստիպուած ըլլային իրենց տղաքները ղրկել ցեղային սեփական դաստիարակութենէ, եւ աւանդել տալ անոնց ուրիշ-ընիկ տարբեր կրթութիւն մը։ Ձի՛ տղայ մը, երբ իր խիստ մանուկ հասակէն օտար վարժարան յաճախէ, օտար միջավայրի մէջ ապրի, օտար լեզուով խօսի, գրէ, մտածէ եւ դատէ, ուրիշ արդիւնքի մը չի յանգիր, բայց եթէ մոռնալու ինչ որ իրեն սեփական էր, լեզուով ու սովորութիւններով եւ ընդգրկելու ինչ որ բոլորովին նոր եւ օտարամուտ էր իրեն համար։ Հետեւանքը այն կ'ըլլայ որ երբ մեծնայ, չափահաս դառնայ, հազիւ թէ կրնայ յիշել ո՛ր ցեղին պատկանիլը։

Այս հետեւանքին ամէնէն աւելի ցայտուն ու անխախտելի պատկերացումը կը տեսնուի այժմէն արդէն մէյ մը նոյն իսկ մայրաքաղաքիս եւ երկրորդ Իզմիրի բարձր դասու Հայոց մէջ, որոնց նորահաս երիտասարդութիւնը ամենամեծ մասամբ, թերեւս 100էն 99 համեմատութեամբ, բոլորովին անտարբեր է իր Եկեղեցիին եւ համայնքին գործերուն։ Անոնց մէջ կան անանկներ որ սիրտ խառնուք, գլխուցաւ ու գուցէ նաեւ ամօթ կը զգան երբ իրենց առջեւը խօսք բացուի կրթական եւ կրօնային գործերու վրայ։ Եւ յանցանք ալ չունին, զի, օրինակի համար, մեր փո՞յթն է Վրաց կամ Ասորւոց վերաբերեալ կրթական կամ կրօնական խնդիրներով ու հարցերով հետաքրքրուիլ, քանի որ մեզի չեն պատկանիր եւ քանի որ որ եւ է հոգեկան կապ չմիացըներ զանոնք մեր սրտին ու էութեանը հետ։ Բնական է ուրեմն որ այդպիսի անտարբեր վերաբերում միայն պիտի ունենան մեր հասարակութեան դպրոցներուն, եկեղեցիներուն։ Նոյն անտարբերութիւնը կ'ունենան նաեւ ամէն այն հայ անհատներն ալ՝ որոնք մանկութեան թարմ տարիքէն օտար եւրոպական վարժարան գացած ու օտար գաղափարով սնած են։ Հետեւաբար արդիւնքը նոյն կ'ըլլայ։ Ատիկա է ահա պատճառը այն խորին եւ արձանական անտարբերութեանը զոր կը տածէ բարձր դասակարգի վերաբերող հայ երիտասարդութեան ամենամեծ մասը հանդէպ մեր կրօնքին, եկեղեցիին ու դպրոցներուն պատկանող բաներու։

Բայց ասով ըսել կ'ուզենք թէ բնաւ պէտք չէ՞ միթէ օտար վարժարանները հայ տղայ ղրկել եւ եւրոպական լեզու ու կրթութիւն սորվեցնել։ Ամենեւին ո՛չ։ Ընդհակառակը կը փափաքինք որ օտար երկիրներու բարձրագոյն ուսումնարանները լեցուին հայ ուսանողներով։ Միայն թէ մէկ պայման յօժ էական եւ բարոյապէս անհրաժեշտ կը դատենք. այն է որ, տղաքն կամ արտասահմանի օտար վարժարան գացող որ եւ է հայ աշակերտ նախ եւ առաջ պէտք է որ ընիկ նախնական կրթութիւն մը ստացած ըլլայ ու իր սիրտը եւ հոգին ալ հայ կրօնքով ու հաւատքով կերտած ու զարդած։ Առանց այս պայմանին՝ օտար կրթութիւնը բացարձակապէս կորստական կը համարինք մեր գոյութեանը։ Որովհետեւ ի՛նչ չափով որ մեր տղաքները մեծցնենք օտար ոգւով եւ զգացումով, օտար կրթութեամբ ու դաստիարակութեամբ, նոյնչափով ուծացուցած կ'ըլլանք ընիկ տոհմիկ դաստիարակութենէ։

Եւ այս հարցը անոր համար կարեւոր համարեցինք յուզել այս միջոցին, զի դպրոցական նոր տարեշրջանի սկիզբը գտնուելով՝ տղաքները աշակերտութեան տալու ժամանակն է։ Ուստի ամէն հայրերու պարտքն է, ի՛նչ դասակարգի ալ վերաբերին, տալ իրենց զաւակաց նախ եւ առաջ ընիկ տոհմային նախակրթութիւնը Թաղային հայ վարժարանաց մէջ, եւ երկրորդական կրթութիւնն ալ Կեդրոնական եւ Պէրպէրեան վարժարաններուն մէջ, այնուհետեւ բարձրագոյն կրթութեան համար ի՛նչ կ'ուզեն, թող ընեն տղաքը։

ՑՈՒՍԱԿ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՂՏԱՏԷՆ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

ՊԱՂՏԱՏ, 15 Յուլիս

Արդարեւ չատ տեղեր, ուր ժողովուրդը անհովիւ է, հոտ թեմական գործերը չատ անգամ կաղ՝ ի կաղ ու անկանոն կ'ընթանան, որչափ ալ տեղի ունենան ժողովական նիստեր ու քննադատութեան բազմապիսի խնդիրներ, քանի որ եսամոլութիւնը կը տիրապետէ հոն, խոչընդոտներ ստեղծելով ամէն բարենպատակ ձեռնարկներու առջեւ։ Կը տեսնես Թաղական կամ Քաղաքական ժողովի անդամ կիրակոս աղա մը՝ որ աթոռակցի մը հետ գրեթէ աննշան ու անբանաւոր պատճառով մը գժտուած կամ ցրտացած ըլլալով՝ վրէժ լուծելու համար հակառակորդ ժողովականին դէմ՝ ամէն չհաշտակութիւն ի գործ դնելու չի վարանիր։

Ահա այսպէս, իւրաքանչիւր ժողովական իր կարգին տարբեր ու հակընդդէմ հայեացքներով ժողովքի օրը կը մտնեն սրահ։ Նիստը կը սկսի, հարցը սեղանի վրայ կը դրուի. գաղափարի ծեծկուուքը նախ մեղմօրէն ծայր կ'առնէ, երթալով կը զօրանայ, կը բոցավառի, կ'այլափոխի եւ հազարումէկ խնդիրներու վրայէն սահելով ծիածանի եօթը գոյները կ'առնէ։ Վերջապէս մեր ջոջ աղաները կամ այդ չիք պարոնները՝ մէյմէկ տրիբունի հովեր առած՝ իրենց կանխորոշ դերերը ի հանդէս ածելու համար կը սկսին իրենց յղացումները դուրս տալ. կ'անցնին ամբողջ ժամեր աղմկալից ու Բաբելոնեան խառնակութեամբ, առանց վերյիշելու թէ ի՛նչ էր այդ օրուան նիստին նպատակը որ զիրենք հոտ համախմբած էր։ Լսուածը սոսկ վըլվըլուկ, իրարանցում մըն է. եսապաշտ արտայայտութիւններ հետզհետէ իրարու կը յաջորդեն. այսպէս կը տեւէ մինչեւ նստին փակումը, երբ արդէն ուղեղները յոգնած, միտքերը ջախջախուած՝ ժողովականները դուրս կ'ելլեն սրահէն, առանց մանանեխի հատի մը չափ օգուտ առաջ բերելու։

Թէեւ ամէն ժողովուրդ ունի այս պախարակելի պակասները, սակայն Հայերս կարծես չափէն պէս հագած, իւրացուցած ենք զանոնք. սկսելով հասարակ գիւղէն՝ մինչեւ ամէնէն զարգացած քաղաքին ու կեդրոնին մէջ անպակաս են այդ տեսարանները։ Դպրոցը, կրթութիւնը, քաղաքակիրթ ազգերու հետ մեր ունեցած չփումը զգալի փոփոխութիւն մը տակաւին չմտցուցին մեր մէջ. թէեւ կարելի չէ ուրանալ, որ ձեւաւոր հագուստ կրելու, ճարպիկ ու կապկական չարժուձեւեր ընելու, նորասէր երեւնալու ճաշակը զարգացած է մեր մէջ. իսկ ինչ որ մեր բարքերը ուղղելու եւ մեր էական զարգացման համար չինիչ ու ազնուացուցիչ բնութիւն ունի, մոռացութեան դատապարտած ենք։ Այսպէս ժողովուրդը՝ երբ անկարգ ու անկանոն դրութեան մէջ կ'ապրի, զայն ուղղութեան հրաւիրելու համար, հարկ անհրաժեշտ համարուած է կրօնական պետ մը որոշել։ Մեր մէջ յայտնի է թէ ատիկա Առաջնորդն է, որ տեղական ժողովներուն աւագ ու կարեւոր նշանակութիւն մը պէտք է տայ, իրերը կանոնաւոր շաւղի մը մէջ դնելով։ Այդ պարագային, եթէ ոչ յաճախ, գոնէ չատ անգամներ թեմական խնդիրները երկար կամ կարճ ծեծումէ ու ծգծգումէ մը յետոյ յաջող ելք մը կ'ունենան, պայմանաւ որ միչտ իր պաշտօնին գիտակ ու պարտաճանաչ մէկը ըլլայ Առաջնորդը։ Իսկ եթէ փափկանք սիրող եկեղեցական մը ըլլայ, տարակոյս չկայ որ երկպառակութիւնը անխուսափելի կը դառնայ, վերջապէս ցաւալի քայքայում մը առաջ կուգայ։ Բայց այս ամենուն մէջ ո՛վ է տուժողը, արդարեւ ո՛չ Առաջնորդը եւ ոչ ալ ժողովականները. այս վերջինները կը մեկուսանան եւ իրենց անձնական պարապումներով կը զբաղին, Առաջնորդն ալ եթէ ոչ երկրորդ պաշտօնատեղի մը, գոնէ վանքի մը, մենաստանի մը անկիւնը կը քաշուի եւ հանգիստը կը գտնէ. տուժողը ուղղակի հասարակութիւնն է որ իր անխարդախ սիրտով ու համեստ քսակով միչտ նուիրուած է դպրոցական, եկեղեցական պէտքերու։

Վերոյիչեալ ակնարկութիւնները՝ որոնք եւ մասնաւոր միջավայրի մը համար չեն, այլ ամէն տեղերու մասին։ Գրեթէ, ամէն տանն գիտողութիւններ անպակաս են լրագրական հրապարակին վրայ. մեր այս բարքերու բարեփոխումը, անշուշտ չպիտի ակնկալենք ո՛չ կօչկակարէն կամ իր աշկերտէն, ո՛չ ալ ժամհարէն կամ վարժարանի տնտեսէն, այլ անմիջապէս հոգեւոր իշխանութենէն եւ կրթական դաստիարակէն, որոնք սրբազան պարտականութիւն ունին հոգածու խնամքով, հսկող աչքերով եւ ներող ու անյիշաչար ոգւով կառավարել իրենց հսկողութեան յանձնուածները, առանց խտիր մը դնելու հարուստի ու աղքատի, մեծի ու փոքրի, գիտունի ու համբակի միջեւ, եթէ չեն ուզեր տրտունջի, բողոքի եւ դայթակղութեան տեղի տալով՝ չփացած հասարակութիւն մը ունենալ։

Նկատելով որ այսպիսի նիւթեր բիւրաւոր անգամներ թերթերու ամբողջ էջեր գրաւած են, ուստի աւելորդ կը համարինք ընթերցողներու ձանձրոյթ պատճառել աւելի երկար գրելով։

Անցեալները տեղի ունեցաւ տեղւոյս Քաղաքական Ժողովի ընտրութիւնը խիստ անաչառ կերպով. քուէի առաւելութիւն վաստկող եօթը անդամները բոլորն ալ իրենց պաշտօնին յարմար անձեր են. մէկ քանիները արդէն բաւական ժամանակ գտնուած են նոյն պաշտօններուն մէջ եւ գործին ալ վերահասու եղած, միացածները թէեւ նոր պաշտօնի դլուխ կ'անցնին, սակայն իրենց լրջութեան չնորհիւ, տարակոյս չունինք որ աւելի օգտակար պիտի կրնան ըլլալ, եթէ երբեք իրարու հետ համերաչխութեամբ վարուիլ գիտնան, առանց զոհացում տալու անձնական գժուած չահերու, միչտ փոխադարձ զիջումներ ընելով։ Պաշտօնը իրրեւ փառք միայն ըմբռնելու չեն, այլ ճանչնալու են թէ ի՛նչ պարտականութիւններ կը դնէ իրենց վրայ. այդ պարտականութիւնները խղճամտաբար ի գործ դնելու են։ Ներքին դաւանութիւններու պէս ընդարձակ թեմեր չունենալով այնչափ ալ յոգնեցուցիչ թեմական խնդիրներ չունին։ Իրենց գլխաւոր զբաղումը պիտի ըլլայ եկեղեցիին եւ վարժարաններու կալուածներուն խնդիրը կանոնական ձեւի տակ առնելով հսկել անոնց, անոնց բարւոք մատակարարութեանը, որով նիւթական բարգաւաճում առաջ գալով՝ ամէն ինչ մեքենական դրութեամբ կանոնաւոր կ'ընթանայ։

Ինչպէս յայտնի է, հասարակութիւնը ամէն տեղ քիչ մը դժուարահաճ կ'ըլլայ՝ չատ անգամ թեր ու դէմ դիտողութիւններ ալ կ'ընէ, սակայն մեր պարոնները թող չվհատին, այլ տոկուն սիրտ ու անդրդուելի կամք ունենան, միչտ հասարակութեան օգուտը խորհելով։

ԶԱՐՄԱՅՐ

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԴԱՍԱՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍԻՆ
ԻՆՉ ԻՆՉ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Տար. երէկի թիւէն եւ վերջ)

Ըսինք նաեւ թէ տղոց ըրած սխալները յաճախ բանաւոր են, եւ ա՛յս պատճառաւ ալ սրբագրութիւնը չի կրնար զանոնք ջնջել ո՛րքան ալ ուժգին գիծեր քաչէ անոնց վրայ։ Այնպիսի խնդրոյ մը վրայ կը խօսինք որ խորհրդածութեան առատ նիւթ կրնայ տալ, — թէ սխալները յաճախ բանաւոր են։ Սակայն ջանանք մեր նիւթին մէջ մնալ։ Ըսել չենք ուզեր հոս թէ ամէն սխալ՝ օրէնքով մը կրնայ միայն ըլլալ. զի ամէն բան գոյութեան այդ պայմանին ներքեւ է արդէն։ Ամէն բան ինքնին ճիշդ է, երբ ջնջենք անոր յարաբերութիւնը՝ հարկին հետ։ Ասիկա չէ որ ըսել կ'ուզենք. տղոց սխալները գիտող մը յաճախ կը հանդիպի այնպիսիներու, որոնք զարմանալի, գրեթէ սխա՛լ պիտի ըլլային՝ եթէ ճիշդ ըլլային, այնպիսիներու որոնք իրենց անհեթեթութեանը իսկ մէջ՝ բնական ու կանոնաւոր են, եւ որոնց անհեթեթութիւնն ալ յարաբերական բան մըն է լոկ։ Հիմա դժուար է մեզի առատօրէն յիչել մեր հանդիպած սխալներէն ամէն անոնք որ կրնային ցոյց տրուիլ հոս իբր օրինակ, բաւականանանք քանի մը հատով։ Տղաք petit բառը կը կարդան բդիդ եւ ո՛չ բդի, տասը անգամ կ'ուղղենք, այնպէս չէ՞, եւ նորէն նոյն սխալը կ'ընեն։ Պատճառը այն է որ իրենց ագիւութիւնը չի հանդուրժեր իրարու այնքան մօտ գրուած նոյն գիրերուն արտասանութեան տարբերութեանը ինչո՞ւ մէկը դը ձայնը կը հանէ եւ միւսը բնաւ ձայն չունի։ Բնական չէ՞ որ բդիդ կարդան. խիստ կանոնաւոր, խիստ բանաւոր չէ՞ ասիկա։ Պէտք է այսպէս հասկնալ դեռ չատ մը ուրիշ ու նման սխալներու համար ալ։ Երբ տարբեր տառեր նոյն ձայնը ունին, տղան երկուքը կը նոյնացնէ այն տառին մէջ որ «աւելի բնականօրէն» տէրն է նոյն ձայնին. դժուար է որ տղաք enfant կամ anfant չգրեն. յայտնի է որ ա ձայնը մանաւանդ aին է. ուստի երբ հաստատապէս ant պիտի գրէին, չեն կրնար առաջին enն ալ ա՛յսպէս գրել։ Շատ անգամ տեսնուած է որ femme գրելու տեղ fainme գրեն, աս պարզ պատճառով որ e գիրը՝ «չի կրնար» միեւնոյն ատեն թէ՛ համր նշան մը ըլլալ բառին ծայրը, թէ a ձայնը ունենալ բառին մէջ։

Տղաք չատ անգամ Erpal բառը կը գրեն Erդal. իսկ դողալը՝ քողալ։ Բիքը կը գրեն գիք եւ գեօր կը գրեն Fեo։ Դիպուա՞ծ մըն է ասիկա։ Այսպիսի տառափոխութիւնները, իրենց դիպուածական անկանոն երեւոյթին տակ հաստատ օրինականութիւն մը ունին յաճախ որ կը գործէ նոյն կերպով՝ նոյն պարագաներուն մէջ։ Երբ տղաք տառերը սորված են իրենց անուններով, այբ, բէն, գիմ, դա, եւն., բնական կը դառնայ որ բէ ձայնը գրելու համար բ տառը գործածեն եւ ոչ փ. նոյնպէս գի վանկին համար գ գրեն եւ ո՛չ f. եւ այսպէս բոլոր նոյնաձայն տառերուն համար։ Տեսա՞ծ էք բնաւ որ տղաք ցայն գրեն ձայնի տեղ. բնա՛ւ. կամ ձոrեկ գրեն փոխանակ ցոrեկի. երբե՛ք։ Այս կերպով, սխալներուն պէս՝ ճիչտեր ալ կան որ ճակատագրական են։ Մասնաւորապէս ճ եւ յ տառերուն համար այս կանոնը չատ անգամ ճիշտ չէ սակայն. զի, տեսնուած է որ անկէ զարտուղելով ճիմար գրեն. պատճառը այն է որ երկուքէն ճ ն է որ ճը ձայնը կը հանէ միչտ, մինչդեռ յ գիրը չատ անգամ եր ձայնով (կամ անձայն) տեսած են տղաք, ինչպէս որ իրօք եր եղած է արդէն սկզբան։ Մնաց որ մեր ցուցուցածը ուղղագրական սխալներու միակ կանոնը չէ։

Արդարեւ, եթէ վերի մեքենաւորութիւնը չի տեսնուիր միչտ՝ անկէ զարտուղող կամ դուրս մնացող բանաւոր սխալներու կամ ճակատագրական ճիշդերու համար դիտելի ուրիշ կէտեր կան։ Մերթ բառին մէջ յետադայ ձայնաւորին՝ տառին անուանը ձայնաւորին հետ ունեցած նմանութիւնը կամ չըթունքներու գրեթէ նոյն բացուած մը պահանջելն է որ այդ տառը դնել պիտի տայ մանաւանդ քան ուրիշ մը. բ գիրը, զոր օրինակ, պիտի գրուի ո՛չ միայն երբ ո կամ օ ձայնը պիտի գայ անկէ վերջը, այլ նաեւ ամէն անգամ որ բու, բոյ, բիւ վանկերը գրել հարկ ըլլայ, վասն զի ասոնց պահանջած չըթունքներու բացումը մերձաւոր է ռին հարկաւոր բացմանը։ Տղան պիտի գրէ բուղբ, բոյն, բիւr, բուն, (դունչ) եւն.։ Իսկ մերթ՝ տառի մը ձեւն է որ կը հարկադրէ զայն գրել քան նմանաձայն տառ մը որ նչանաւոր բան մը չունի, այսպէս՝ գ (ձեռագիր գիմ)ը կը տեսնուի մերթ fին նախադասուած, եւ ասիկա՝ այն վանկերուն կամ բառերուն մէջ՝ ուր ձեռագիր գին կնճռոտութեան նմանող կնճռոտութիւն մը կայ ձայնական կամ գրադծական. գգիռ բառը չեմ յուսար որ fբfիռ գրուի, չըչիկը պիտի գրուի կարծեմ ջըչիկ. չեմ կարծեր որ բրբռումը դրդռում գրուի երբեք։ Խճճոr բառը միչտ ճիշդ գրուած է. տեսնուած չէ բնաւ խճցոr, ինչ որ վերի կանոնին համաձայն եղած պիտի ըլլար։ Երբեմն նաեւ, կարծես տղաք կ'ընտրեն այն տառերը որոնք, իրենց գեղեցկութեամբը կրնան լաւագոյն կերպով արտայայտել աղուոր կամ սիրելի իրեն գաղափարը. այսպէս, միչտ ձի պիտի գրեն, խճճոr պիտի գրեն, ծաճ պիտի գրեն, որովհետեւ ձն աղուոր է եւ երբեք չպիտի գրեն ծաւ, այլ ցաւ. ոչ ալ ձուrs, հապա ցուrs։ — Կը տեսնուի թէ ի՛նչ գեղագիտական, դաչնագիտական բերումներ են մերթ որ ուղղագրել կու տան տղոց եւ թէ որքա՛ն չնչին բաժին մը կրնայ լոկ ունեցած ըլլալ ուսուցման այս կամ այն հարկադրութիւնը. Թէ վերջապէս, որքա՛ն բանաւոր են տղոց սխալները, (իրաւ է թէ միայն ուղղագրականներուն վրայ խօսեցանք դեռ) եւ անկախ ու անազդելի միչտ աւելի կամ նուազ անփոյթ սրբագրութիւններէ։

Բայց դիտելի ուրիշ պարագայ մըն ալ կայ տակաւին։ Տղաք, ինչպէս ժողովուրդը, մասնաւոր միտում մը ունին, իրենց անհմտութեանց անտարբերութեամբը, ամէն բան դիւրացնելու, պարզելու։ Անհմուտներու համար բոլորովին աւելորդ տարբեր կը կորսուին բառերէն. եւ աղաւաղ՝ բայց սղեալ ձեւերու պայմանով միայն կը մնան յիչողութեան ու գործածութեան մէջ։ Զարտասանուող տառերը, ինչպէս են Ֆրանսերէնի համր e երը, sերը, կրկին տառերէն մէկը, եւ այլն, գոյութեան իրաւունք չունին տղոց համար, որոնք չեն գործածեր զանոնք։ Հայերէնին մէջ քիչ առիթ կայ այսպիսի սխալներու. հայերէն բառերը չարտասանուող տառ չունին. Ֆրանսերէնը լեցուն է անոնցմով։ Իսկ որովհետեւ այս պարագային տղոց ըրած սխալները պարզումներ են, կրնան սրբամամբ չկատարուիլ, այլ ընդհակառակը յաւիտեան, ինչպէս կ'ըլլայ Թուրքերէնին համար, ուր ձայնաւոր տառեր կ'աւելցնեն տղաք, ճարէէններուն տեղ զոր չեն ըմբռներ։ Պարզապէս՝ տղաք իրենց արտասանածն է որ կ'ընդօրինակեն, տղաք կը գծեն իրենց լեզուն։ Ասոր համար է որ, Թոթով տղաք, որ չչող լեզու մը ունին, ց ին տեղ ս, ծին տեղ զ, չին տեղ շ կը գրեն, վասն զի իրենք այնպէս կ'արտասանեն, հոգ չէ՛ թէ ուրիշները տարբեր կերպով խօսած ըլլան. կը բաւէ որ իրենք, ինչպէս ամէն ոք, լսելեաց կ'արտասանեն իրենց գրածը, գրելիքը։ Ի՛նչպէս կը տեսնուի, ստացուած բան մը պէտք է իւրանայ գործածուելէ առաջ։

Ոչ-ուղղագրական սխալներու գալով, դիտելի է որ միչտ բանաւորապէս կը գոյանան անոնք ալ։ Վերացեալ բառերը, ինչպէս են այն անունները որոնք զգայաբանօրէն իրական բաներու չեն վերաբերիր, ածականները, մակբայները, համաձայնական կանոնները եւ անոնց կիրառումը, — կնճռոտ բառերը, մանաւանդ անոնք որ դէթ զուարճալի հանգամանք չունին, այն բառերը որոնք ամենօրեայ իրերու անուններ չեն, պատմական թուականները, աշխարհագրական անունները ընդհանրապէս, գիտական ասացուածները, technologique բացատրութիւնները՝ դէթ իրենց նշանակութեան մէջ եւ այլն, այսինքն այն ամէն բառերը որոնք զգայաբանօրէն եւ յաճախակի ներկայացող իրերու չեն վերաբերիր՝ կամ որոնք իրենց յատուկ մէկ զուարճալիքով, (իմաստի թէ ձայնի)տղոց յիչողութիւնէն չնորհ գտնելու, առանձնաչնորհեալու ընդյթը չունին, չեն կրնար դիմանալ եւ միւս ականջէն կ'ելլեն։ Եթէ վստահապէս չունինք գաղափար մը, բառ մը տղոց մտքին մէջ հաստատելու միջոցը եւ եթէ անոնց կեանքին իրերը բնական նախընթացներ չպիտի ըլլան ուսանելի նորութեանց, աւանդելու նեղութիւնը չարժեր կրել։ Եթէ ուսումը, իրապէս տղուն մտքին մէջ գտնուածները զարգացնել է՝ չենք կրնար անոնց տալ այնպիսի բաներ որոնց նմանները կամ սերտին աստիճանները գոյութիւն չունին անոնց մտքին մէջ։ Ասիկա ո՛չ միայն պայմանն է ստացուածը պահելու, այլ նաեւ խորհիլ կարենալու։ Որպէս զի տղոց խորհելու կարողութիւնը մանաւանդ զարգանայ, պէտք է ոչինչ աւանդել զոր չկարենանք նախապատրաստ հաստատ գաղափարներու կապել։

Սակայն մենք կ'ուզենք ցուցնել սրբագրութեան անկարողութիւնը՝ սխալները ջնջելու։ Արդարեւ երբ սրբագրութիւնը, ամենակարճ, ամենաթեթեւ սրբագրութիւնը իսկ բաւական դաս մը չէ՝ եւ ուշադիր ու չրջահայեաց դաս մը՝ անկարող է ո՛ եւ սխալ ուղղելու, մանաւանդ երբ սխալները իրենց աւելի կամ նուազ հաստատ օրէնքները, իրենց աւելի կամ նուազ մեծ բանաւորութիւնը ունին։ Պէտք է սրբագրութիւնը ընել անոնցմէ՝ աւելի բանաւոր։

Սրբագրութիւնը այն ատեն բանաւոր կ'ըլլայ, երբ դաս մը դառնայ, եւ չըլլայ բնաւ անցողակի ու հարեւանցի բան մը, չկատարուի բնաւ այն տաղտուկով որ կ'ընկերանայ յոռի, թերի գործերուն։ Ուսուցիչը, պէտք է ամէն վայրկեան ու-

---

ԽՈՒԹ ԷՋԸ (77)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

ԻԳ.

—Ուրիշ լուր մըն ալ ունիմ ձեզի տալիք, ըսաւ Պրիս։

—Ի՞նչ լուր, հարցուց Օրիորդ Բրաթէնրոս, ափենոսէ գդրոց մը բանալով եւ գաղտնապէս բացուող խորչէ մը հանելով սրուակ մը։

—Տիկին տը Թրէմննա...

Պրիս հազիւ արտասանած այդ անունը, Եղիզապէթ ետին դարձաւ յանկարծ ու դժոխային հետաքրքրութեամբ մը դիտեց իր խօսակիցը։ Պրիս չփոթահար եղաւ։

—Մտիկ կ'ընեմ ձեզի։

—Տիկին տը Թրէմննա Ռոշէի խրճիթին մէջ կը գտնուի, ըսաւ Պրիս յամր շեշտով մը։

Այս պարզ պարբերութիւնը բուռն տըպաւորութիւն մը գործեց Եղիզապէթի վրայ։ Քանի մը արագ քայլեր առաւ դէպ ի Պրիս։

—Կարելի՞ բան է միթէ, գոչեց Եղիզապէթ։ Ինչո՞ւ համար անմիջապէս ինծի չհաղորդեցիք այդ լուրը։

—Ամենէն կարեւոր լուրերն ասոնք։

—Ինծի համար ամենէն կարեւորը մարքիզուհիին վերաբերեալ լուրերն են։ Ես կը կարծէի թէ Թրէմննա դղեակը դարձած է, քանի որ մեր կուսակիցները հեռացած են անկէ։

—Իմ աչքովս տեսայ որ տիկին մարքիզուհին կեցած էր ժայռի մը վրայ, մինչ Դատարկապորտը, հայր Պոնէ եւ Վէրնիօյլ կոմսը կը հեռանային։

—Ըսել է մարքիզուհին մինակ մնացած է այդ դարչելի որջին մէջ։

—Այնպէս կը կարծեմ, օրիորդ։

—Ո՛վ երկինք. Թերեւս հոն կը գտնուի դեռ։ Դատարկապորտը եւ իր արբանեակը վերստին ձեռք առին Ռոշէի խրճիթին ճամբան։

—Ձեմ կարծեր, օրիորդ։

—Ուրեմն ի՞նչ ուղղութեամբ յառաջացան։

—Ցիկլէի խրճիթին ուղղութեամբ գրեթէ։

—Ա՛հ, ըսել է ամէն բան չէ կորսուած, գոչեց Եղիզապէթ, մեծ ուրախութիւն մը ցոյց տալով։ Աստուած իմ, օգնութեան պիտի՞ հասնիս, որպէս զի իմ ատելութիւնս գոհացնեմ։

Պառաւ աղջիկը, աչքերը չողարձակ, յարեց.

—Պրիս, երկու հեծեալու ձի պատրաստել տուէք. Ռոշէի խրճիթը պիտի երթամ. դուք ալ ընկերացէք ինծի։

—Եթէ Դատարկապորտը վերադարցա՞ծ ըլլայ։

—Խոհեմութեամբ պիտի չարժինք։ Իսկ եթէ Թիպիւրս բացակայ է եւ մարքիզուհին առանձին, օ՜հ, այն ատեն...

—Ի՞նչ պիտի ընենք այն ատեն, հարցուց Պրիս խորամանկութեամբ։

—Ձեզի խոստացայ բաղդերնիդ չինել, յարեց պառաւ աղջիկը, գրեթէ ժպտուն կերպարանքով։ Պիտի կրկնապատկեմ այն գումարը, զոր նախապէս խոստացայ ձեզի. թերեւս ընդհուպ, մէկ քանի օրէն, կատարեմ խոստումս։

—Օրիորդը չատ բարի է, եւ ես չատ անձնուէր եմ, ըսաւ Պրիս այնպիսի յուզումով մը, ուր երեւան կ'ելլէր իր ընչաքաղցութիւնը։

Պրիս դուրս ելլելու վրայ էր, երբ օրիորդ Բրաթէնրոս կանչեց զայն եւ ըսաւ.

—Հիմա Մալոյի քով պիտի երթամ, եւ քիչ յետոյ զանգակը հնչեցնելով հրաման մը պիտի տամ ձեզի, զոր չպիտի գործադրէք։

—Շատ լաւ։

Երբ առանձին մնաց Եղիզապէթ, քննեց ձեռքը բռնած սրուակը. յետոյ նորէն բացաւ իր դդրոցին մէկ դարակը եւ անոր մէջէն առաւ դաչոյն մը, զոր սահեցուց իր չրջազգեստին ծալքերուն մէջ. ապա յամրաբար դուրս ելաւ սենեակէն, մրմնջելով.

—Նախ Մալոյի գործը կարգադրենք։

Եղիզապէթ երկար նրբանցքի մը մէջէն յառաջացաւ, ուր կը սպրդէին նորածագ արչալոյսին տկար նշոյլները։ Դրան մը առջեւ կանգ առաւ եւ բացաւ զայն. հազիւ դրան սեմէն ներս մտած, զառանցող ձայն մը գոչեց.

—Վերջապէս եկա՞ւ խոստովանահայր քահանան... Օ՜հ, ի՛նչ ջերմ է ասիկա։

—Ես եմ պատասխանեց Եղիզապէթ, յառաջանալով դէպի Մալոյի անկողինը, որ սաստիկ ջերմի մը ենթարկուած էր։

—Խոստովանահայր մը ուզեցի, ըսաւ Մալօ, որ ձեռքերը կը դալարէր։ Ինչո՞ւ համար խոստովանահայր մը չեն ղրկեր... Օ՜հ, կրա՛կ կայ երակներուս մէջ։

—Ի՞նչ պիտի ըսես խոստովանահայրին։

—Յղձի խայթերս։

—Խղձի խայթե՞ր ունիս, ըսաւ Եղիզապէթ տխուր հեգնութեամբ մը։ Շատ ուշ է Մալօ։

—Զղջացողին համար չատ ուշ չէ։

—Ըսել կ'ուզես թէ ատենն է անհեռելի գաղտնիքներ երեւան հանելու։

—Ապահով եղէք, ձեր անունը չպիտի տամ... օ՜հ, ի՛նչ ջերմ...

—Խղճէ եւ բարի Մալօ։

—Ինքզինքս միայն յանցաւոր պիտի ցուցնեմ. իմ ոճիրներս պիտի խոստովանիմ եւ քու մեղսակցութեանդ վրայ բան մը չպիտի յայտնեմ։

—Քու անձնուիրութիւնդ ալ ատիկա կը սպասէի։

Եղիզապէթի դէմքին վրայ նկարուեցաւ սատանայական ժպիտ մը։

—Կը խոստովանիմ որ հակառակ երկիւղած եւ բարի կաթոլիկ մը ըլլալուս, վախցայ երբ իմացայ որ քահանայ մը կ'ուզէիր, յարեց Եղիզապէթ, խաբեպատիր բարեմտութիւն մը կեղծելով։ Ոչինչ ըրած եմ որ Եկեղեցիին չահուն համար եղած չըլլայ. իմ ծրագիրներս որքան ալ յոռի միջոցներով գործադրուած ըլլան, իրենց օրինաւոր արդարացումը կը գտնեն։ Բայց դարձեալ պէտք է զգոյշ ըլլալ, որովհետեւ ամէն ոք անոր նշանակութիւնը եւ նպատակը չէ կարող ըմբռնել... Ուրեմն կրնամ վստահ ըլլալ քու գաղտնապահութեանդ վրայ, յարեց Եղիզապէթ մեղմ շեշտով մը։

—Այո՛ կրնաք վստահ ըլլալ։ Աստուած իմ, որքա՛ն կը տառապիմ։

—Այսպէս օր մը մարքիզուհիին վրայ յարձակեցա՞ր, յարեց Եղիզապէթ, առանց կարեւորութիւն ընծայելու Մալոյի տըրտունջներուն։

—Այո՛, կողոպտելու համար զայն, ըսաւ Մալօ... օ՜հ, կ'այրիմ։

—Բովրէթը ինչո՞ւ առեւանգեցիր։

—Թիպիւրսը ծուղակի մը մէջ ձգելու եւ սպաննելու համար զայն... ի՜նչ տենդ է ասիկա։

(Շարունակելի)

չափիր ու գիտակից ըլլայ իր աւանդածին, եւ տղոց մտքին մէջ անոր առնելիք ձեւը նախատեսէ, եթէ կ'ուզէ ուսուցած ըլլալ։ Պէտք է գիտնայ իր աւանդածին ճակատագիրը, եւ ըստ այնմ աւանդէ զայն։ Դասաւանդութիւններ կան որ անուղղակի հարկադրումներ են միանգամայն՝ մոռացման, սխալ իւրացման, խեղաթիւրմանց որոնք օր մը պիտի ապշեցնեն ուսուցիչը՝ նախապատճառն իսկ անոնց։ Մեծ տրամադրծով սրատեսութիւն մը եւ կեդրոնացուցիչ, խտացուցիչ ու լուսաւորող յատկամտութիւն մը պէտք է ունենայ ուսուցիչը. անընդհատ պէտք է ժամանակին համնի, սխալը դեռ չգոյացած, չեղրակացուած, չօրինացած. կարելի է քսել թէ իր աւանդածները պէտք է ամլացնէ՝ ուտիչ, այլափոխիչ մանրէներու յարձակումէն զերծ, տղոց իմացականութեան հզօրագոյն տարրերուն ուտողութենէն ազատ պահելու համար զանոնք, վասն զի պէտք է նորաւանդ մտապատկերները կարող ըլլան դիմադրելու այն ընկլուզիչ, կերպարանափոխիչ ազդեցութեանց որոնց պիտի մատնուին, եթէ ապրելու կարողութիւնը չունենան։ Այդ կարողութիւնը ուսուցիչը պիտի տայ անոնց՝ զանոնք չեշտելով, լուսաւորելով, գործածելով, անոնց առանձնայատուկ նկարագիրը ցայտեցնելով, եւ զանոնք՝ արդէն տրուած եւ հաստատուած գիրքի մէջ եղած բարոյական գաղափարներուկապելով։ Բայց բոլոր ասոնք կը նշանակեն պարզապէս թէ սրբագրութիւնը պէտք է դաս մը ըլլայ որ ըսել է թէ, եթէ դասը կատարեալ ըլլայ՝ հարկ չի մնար սրբագրութեան, կամ խիստ քիչ։ Դասին մէջ ուրեմն պէտք է տարրանայ սրբագրութիւնը, եւ այն ատեն բանաւոր բան մը կ'ըլլայ՝ իր խկութիւնն ունենալէ դադրելով, եւ նախազգուշական միջոցի մը վերածուելով. ճիշդ ինչպէս լաւագոյն բժշկութիւնը չէ՛ այն որ ախտը բառնալու կ'աշխատի, այլ այն որ կը ջանայ զանոնք առաջ չբերելու, այսինքն առողջապահութիւնը։ Արդարեւ, եթէ բժշկութիւնը չի յաջողիր՝ պատճառը այն է որ սրբագրութիւն մըն է. եւ եթէ կը յաջողի՝ անշուշտ անով է որ հարեւանցի եղած չէ իր սրբագրութիւնը։ Մեր պահանջածն է ուրեմն առողջապահութիւն, այսինքն կանխաքին ապահովութիւնը նախազգուշութեամբ ուսման, դաստիարակութեան ապահովութիւնը՝ կանխարգել միջոցներով, զի դարմանները, յետագայ ջանքերը յետամնաց են, միշտ ուշ մնացած, եւ միշտ աւելի կամ նուազ յուսահատ։

Վասն զի, երբ խնդիրը տառասխալներու վրայ չէ, երբ մասնաւոր ասացուածներու, թուականներու, կնճռոտ ու բարբարիկ բառերու, ոչ-զգայարանական մտապատկերներու եւայլնի վրայ չէ՛, այլ մանաւանդ բարոյական յուռութիւններու վրայ, խիստ կենսական եւ իրական կարեւորութիւն ունին մանկութեան, պատանութեան սխալները. այն ատեն յաճախ՝ մեր ընկալեալ ձեւերով, մեր կարծեցեալ դարմանումները ուրիշ բան չեն այլ յոռի բժիշկներուն առաջացած ապիկարութիւնները, որոնցմով մահը կը փութացնեն, հեռացնելու տեղ, որոնցմով ընդառաջ կ'երթան մահուան, անկէ խուսափելու տեղ։ Այն ատեն հզօրապէս կը ծանրանայ հարկը ոչինչ թողլու «սրբագրութեան», ողորմելի կերպով յաւակնոտ ու անմիտ միջոցին,—այլ կանխարգել միջոցներուն միայն ապաւինելու, այսինքն ա'յն կրթութեան որ տղոց հոգիներուն մէջ յոռի տարրերուն աճման ժամանակ չձգած՝ բարի տարրերուն իրական, հաստատ, արի աճումը կը գրգռէ, կ'աճապարէ դրդելու, որպէս զի կանոնէն առաքինութիւնը տղուն մէջ ըլլայ ա'յնքան զօրաւոր, որ միահեծան ըլլայ հոն։

Սկիւտար Տ. Զ.

Արտաքին Լուրեր

ԲՕՈՒՐԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Էտուարտ թագաւորը եւ պօէր զօրավարները.— Ունկնդրութիւնը.— Պօէրական զեկոյց մը.— Դժնդակ պէտք մը.— Հոլանտայի մէջ.— Գերման թերթերը։

Լոնտոն, 17 օգոստոս.— Այս առաւօտ ժամ իննուկէսին պօէր զօրավարները մասնաւոր կառախումբով Բորթսմաութ գացին, համակերպելով Էտուարտ թագաւորին հրաւէրին որ, ինչպէս ծանուցուեցաւ, փափաք յայտնած էր զանոնք ընդունիլ իր զբօսանաւին մէջ։ Պօէր զօրավարներուն մեկնելու ճիշդ ժամը գաղտնի պահուած էր, այնպէս որ անոնք Տըլարի զօրավարին փեսին՝ Պ. Ֆէրրէիրայի ընկերակցութեամբ երբ Ուաթէրլոյի կայարանը գացին, ոչ ոք նշմարեց։ Այս իրիկուն ժամ 7ին Լոնտոն վերադարձան եւ հանդարտութեամբ իրենց օթէլը գացին, վասն զի վերադարձի ժամն ալ գաղտնի պահուած էր։ Քանի մը անցորդներ, սակայն, ճանչցան զանոնք եւ համակրական ցոյցեր ըրին։ Պօէր զօրավարներուն քարտուղարը՝ Պ. Պրէյմէր՝ սա զեկոյցը հաղորդեց լրագիրներուն՝ արքայական ունկնդրութեան մասին.

«Զօրավարները շատ գոհ են թագաւորին կողմէ իրենց եղած ընդունելութիւններուն համար։ Տեսակցութիւնը ապարողական հանգամանք մը չունեցաւ. քաղաքական որ եւ է խնդրի վրայ չխօսուեցաւ։ Կառախումբը քիչ մը ուշ հասաւ եւ տեսակցութիւնը շատ կարճ եղաւ։ Պոթա, Տըլարի ու Տէվէթ զօրավարները եւ Պ. Ֆէրրէիրա, այս առաւօտ ժամ իննուկէսին, Լոնտոնէն ճամբայ ելան։ Լորտ Քիչնէր զանոնք ընդունեց Ուիյթշայր պաշտօնական զբօսանաւին մէջ։ Զօրավարները երբ արքայական զբօսանաւը գացին, Ն. Վեհափառութիւնը զանոնք դիմաւորեց եւ ձեռքերնին սեղմեց։ Իմացուեցաւ զօրավարներուն թէ Թագուհին ու Վիքթորիա իշխանուհին կը փափաքին զիրենք տեսնելու. համակերպեցան այդ բաղձանքին։ Վերադարձին, զօրավարները ճաշեցին Լորտ Քիչնէրի հետ, յետոյ Լոնտոն դարձան Լորտ Ռոպէրթսի հետ։ Զօրավարները դեռ որոշած չեն թէ պիտի կրնա՞ն ներկայ գտնուիլ Լուքաս Մէյէր զօրավարին յուղարկաւորութեան։»

—Պօէր զօրավարներուն քարտուղարը Պ. Պրէյմէն, այս իրիկուն սա յաւելուածական տեղեկութիւնները հաղորդեց Բօուրի տեսակցութեան վրայ.—Երբ զօրավարները արքայական զբօսանաւը ժամանեցին, Էտուարտ թագաւորը որ նաւին վերի յարկը թիկնաթոռի մը վրայ բազմած էր, ոտքի ելաւ եւ դիմաւորեց պօէր զօրավարները, որոնց ձեռքերը սեղմեց սիրալիր կերպով. ըսաւ թէ մեծապէս գոհ է անոնց քաջառողջ ըլլալուն համար. նաեւ սքանչացում յայտնեց անոնց գեղեցիկ ընթացքին նկատմամբ։ Թագաւորը պատերազմին վրայ չխօսեցաւ. նաեւ որ եւ է ակնարկութիւն չըրաւ զօրավարներուն ուղեւորութեանը նպատակին համար, որ է նպաստ հաւաքել կարօտ պօէր ընտանիքներու։ Լուի Պոթա ըսաւ թէ պօէր զօրավարները ու իրենց կիները մեծապէս գոհ մնացած են՝ Ն. Վեհափառութեան ապաքինելուն համար։ Թագաւորը յայտարարեց թէ Թագուհին ու Վիքթորիա իշխանուհին շատ երջանիկ պիտի ըլլային պօէր զօրավարները ճանչնալով։ Պոթա ըսաւ թէ պօէր զօրավարները շատ զգածուած են Ն. Վեհափառութեան կողմէ իրենց նկատմամբ եղած մեծ պատիւներուն համար։ Թագուհին եւ իշխանուհին մօտեցան. զօրավարները խոնարհութիւն ըրին։ Ալեքսանդրա Թագուհին քանի մը խօսքով բարի գալուստ մաղթեց անոնց։ Ունկնդրութիւնը տասը վայրկեան տեւեց։ Լորտ Քիչնէրէն, Լորտ Ռոպէրթսէն եւ քանի մը պաշտօնատարներէ զատ ոչ ոք ներկայ գտնուեցաւ այդ ունկնդրութեան։ Զօրավարները արքայական զբօսանաւէն մեկնեցան Լորտ Ռոպէրթսի ու Լորտ Քիչնէրի հետ. յետոյ գացին Ուիյթշայր զբօսանաւը որ պտոյտ մը կատարեց մարտանաւերու գիծերուն մէջ։ Այսպ ճաշեցին Լորտ Քիչնէրի հետ։ Լորտ Ռոպէրթս ու Լորտ Քիչնէր զօրավարներուն հետ Լոնտոն գացին։ Պօէր զօրավարները գովեցին Անգլիոյ Թագաւորը ու Թագուհին. նաեւ շատ գոհ էին այսօր կատարուած ընդունելութեան համար։ Պ. Պրէյմէր, պատասխանելով այն հարցումին թէ պօէր զօրավարները ինչո՞ւ Լոնտոն մնացած են, ըսաւ թէ ուզած են տեսնել Անգլիոյ նախարարները, որոնք դժբաղդաբար ամարանոցները կը գտնուին։ Միայն Պ. Չէմպըրլէնը ու Պ. Պրոտրիքը կրցան տեսնել։ Նախարարապետ Պ. Պալֆուր ալ բացակայ էր։ Քարտուղարը յարեց թէ զօրավարներու մեկնումի օրը տակաւին որոշուած չէ, սակայն երեքշաբթի օրը հաւանական կ'երեւայ, եւ թէ չեն ուզեր որ մեկնումի օրը յայտնի ըլլայ, վասն զի բազմութենէ եւ խանդավառ ցոյցերէ կ'ուզեն խոյս տալ։ Պ. Պրէյմէր յարեց նաեւ թէ Պ. Քրիւկէրէն տեղեկութիւն չկայ, բայց պիտի երթան տեսնել իրենց նախկին պետը։ Օթէլին շուրջը հետաքրքիրներու բազմութիւն մը հաւաքուած է որ պօէր զօրավարներուն դուրս ելլելուն կը սպասէ։

—Հոս ըսուեցաւ որ պօէր զօրավարները ինքնաբերաբար փափաք յայտնած էին Նիկէրիա նաւը երթալ, ողջունելու Պ. Չէմպըրլէնը, Լորտ Ռոպէրթսը ու Լորտ Քիչնէրը։ Սոյդ լուրի մը նայելով, սակայն, իրողութիւնը այդպէս չէ։ Արդէն Սաութէմփթընէն Թայմզի ալ գրած են թէ Պէրքէր զօրավարը սրահին մէջ գտեր է պօէր զօրավարները, որոնցմէ խնդրեր է իրեն հետ Նիկէրիա նաւը երթալ, Լորտ Ռոպէրթսը տեսնելու, բայց դիւրին է հասկնալ թէ պօէր զօրավարները այնքան խանդավառութիւն ցոյց չէին տար այդ տեսակցութեան համար։ Պոթա ու Տէվէթ նոյն իսկ քանի մը վայրկեան վարաներ են Նիկէրիա երթալու։

Պրիւսէլ.— Պօէր զօրավարները ընդունեցին Ամսթէրտամ երթալու հրաւէրը, երբ Հոլանտա ժամանեն։ Ընդունելութեան յանձնաժողովը որոշեց, Լուքաս Մէյէրի մահուան պատճառաւ, կարելի եղածին չափ խոյս տալ հանրային ցոյցերէ։ Հոլանտական լրագիրները անպատեհ կերպով չեն խօսիր՝ Անգլիոյ մէջ պօէր պետերուն եղած սիրալիր ընդունելութեանց համար։ Ջէնթըլըմըր սակայն թէ պօէր զօրավարներուն բացակայութիւնը Անգլիոյ նաւահանգիստէն, Լուքաս Մէյէրի յիշատակը յարգելէն տարբեր մեկնութիւն մը ունեցած ըլլայ։ Պոթա զօրավարը, երեքշաբթի օրը, Պրիւսէլ կը սպասուի։

Պէրլին.— Գերմանիոյ մէջ մեծապէս շահագրգռուեցան Լոնտոնի ու Սաութէմփթընի մէջ պօէր զօրավարներուն եղած ընդունելութիւններուն համար։ Նացիոնալ Զայթունկ կը քննադատէ հոլանտական քանի մը թերթեր, որոնք ըսած էին թէ ցամաքային Եւրոպայի մէջ դժգոհութիւն մը առաջ պիտի գայ պօէր զօրավարներուն նկատմամբ։ Գերման լրագիրը կ'ըսէ թէ Եւրոպայի մէջ աւարտած է Պօէրներուն դերը եւ թէ զօրավարները այնքան հոգ չեն ըներ Պ. Քրիւկէրի ու տօքթ. Լէյտսի վիճակը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսայի պատերազմական նախարարին ճառը.— Գերման լրագիրներ.— Վրէժխնդրութեան ոգին։

Պէրլին, 17 օգոստոս (Թայմզի թղթակցէն).— Գերման լրագիրները, մանաւանդ ծայրայեղ երկրասիրութեան կուսակցութեան պատկանողները, բաւական չափաւորութեամբ կը խօսին Ֆրանսայի պատերազմական նախարարին ճառին վրայ զոր արտասանեց Վիլֆրանշի մէջ։ Գերման թերթերը ընդհանուր կերպով կ'ըսեն թէ նախարարին յայտարարութիւնները պէտք է մասամբ վերագրել Ֆրանսայի մէջ քաղաքական կացութեան եւ մասամբ ալ նախանձու զգացումներուն, որոնք առաջ եկան Ռէվալի մէջ Գերմանիոյ եւ Ռուսիոյ կայսրերուն տեսակցութենէն։ Քէօլնիշէ Զայթունկ կ'ըսէ.— «Վերջին տարիներս այդ տեսակ ճառեր շատ լսեցինք, որոնք ո՛չ Գերմանիան վախնալ ենթարկեցին եւ ոչ ալ խաղաղութեան գործը վտանգեցին։ Վերջին անգամ արտասանուած ճառն ալ փոփոխութիւն մը առաջ պիտի չբերէ. դէպքերը պիտի շարունակեն իրենց խաղաղիկ ընթացքը, նոյն իսկ եթէ Անտրէ զօրավարը, իր ճառովը, ընդդիմանայ խաղաղական այն քաղաքականութեան որուն Ֆրանսա կը հետեւի քանի մը տարիներէ ի վեր՝ բոլոր ազէրութեանց հաւանութեամբ, եւ որ Ֆրանսայի դաշնակցին՝ Ռուսիոյ ալ հաւանութեամբը կ'արժանանայ։» Պէրլինի թերթերն ալ Քէօլնիշէ Զայթունկի օրինակին կը հետեւին։ Պէտք է որ, կ'ըսեն, Գերմանիա միշտ սպասէ Ֆրանսայի մէջ վրէժխնդրական ոգիի այդ տեսակ արտայայտութիւններու։ Եւ Գերմանիա գիտէ թէ ո՛ր աստիճան կարեւորութիւն տալու է այդ տեսակ ցոյցերու, որոնք ժամանակ ժամանակ տեղի կ'ունենան Ֆրանսայի մէջ։ Լրագիրներէն շատերը, սակայն, առիթէն օգուտ քաղելով կը չափազանցեն Ռէվալի տեսակցութեան կարեւորութիւնը։ Անոնցմէ մէկը նոյն իսկ Ֆրանսայի զինուորական զօրութիւնը հաշուելով՝ իրականութենէն շատ վար կը դնէ եւ կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ ապայակոյտը չի կրնար վախցնել։

ԵՐՐԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱ

Բաղձանքը իրականութիւն կարծուած.— Կարծեցեալ բանակցութիւններ։

Վիեննա, 17 օգոստ.— Վիեննայի գերմանական լրագիրը՝ Տոյչէ Զայթունկ սա շահեկան զեկոյցը կը հրատարակէ՝ իբրեւ արտայայտութիւն կարգ մը սիրելի անձնաւորներու.— «Հաւնէն սա լուրը ստացանք.— Դիւանագիտական միջավայրերու մէջ կ'ըսուի թէ Հոլանտայի նախարարապետ տոքթ. Քայբէր, Իտալիա գտնուած միջոցին առիթը պիտի ունենայ տեսակցելու Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրինէթթիի հետ։ Կ'ըսուի որ տոքթ. Քայբէրի թէ՛ այդ եւ թէ Պէրլին ու Վիեննա տուած այցելութեան նպատակն է Հոլանտան ալ մասնակից ընել Երրեակ Զինակցութեան։»

ԼԵՀԵՐԸ

Լէօննէնկի գործը.— Պաշտօնատարի մը ճնշահարկութիւնը.— Կառավարութեան պատասխանը.— Ներքին բացատրութիւններ։

Պէրլին, 17 օգոստոս.— (Թայմզի հեռագիր).— Հանրութիւնը հետզհետէ կը հետաքրքրուի բրուսիական պաշտօնատար Պ. Լէօննէնկի գործովը։ Ինչպէս յայտնի է, Պ. Լէօննէնկ ենթապայի մը աղջկանը հետ նշանուելուն համար պարտաւորուեցաւ թողուլ ելմտական նախարարութեան մէջ ունեցած պաշտօնը։ Լրագիրները միշտ տեղեկութիւն կ'ուզէին այդ մասին. նախարարութիւնը որ բան մը չէր յայտներ, վերջապէս կէսպաշտօնական Նորդ Տոյչէ Ալկէմայնէ Զայթունկի միջոցաւ սա յայտարարութիւնը ըրաւ.

«Ելմտական վարչութիւնը մինչեւ հիմա զգուշացաւ միջամտելէ լրագրական այն հրատարակութեանց որոնք կ'ըլլան «Լէօննէնկի գործին» վրայ։ Վարչութիւնը միշտ պիտի հետեւի այդ զգուշաւոր ընթացքին։ Բրուսիոյ վարչութեան սկզբունքներուն հակառակ է մամուլին միջոցաւ պատասխանել այն բողոքներուն, զորս պաշտօնատար մը ինքզինքին իրաւունք կուտայ ընելու իր պետերուն դէմ։»

Լրագիրները իրենք իսկ դիտել կուտան թէ Լէօննէնկի գործը պէտք է ենթարկուի Բրուսիոյ Խորհրդարանին քննութեանը։ Այդ ժողովին առջեւ է որ խնդրոյ տակ եղած նախարարութիւնը առիթը պիտի գտնէ ապացուցանելու որ Լեհաստանի մէջ կառավարութեան քաղաքականութեանը մասին Պ. Լէօննէնկի ըրած ընդդիմութիւնը պատճառ եղած է հանգստեան կոչուելուն։

ՍԲԻԹՀԷՏԻ ՆԱՒԱՀԱՆԴԷՍԸ

Փառաւոր տեսարան.— Նաւատորմին գիծերուն մէջէն.— Արքայական զբօսանաւը եւ հետեւորդ նաւերը.— Թնդանօթի որոտումներ եւ լուսավառութիւններ։

Բորթսմաութ, 16 օգոստ., («Մաթէն»ի մասնաւոր թղթակցէն»).— Էտուարտ Է.ի թագադրութեան առթիւ սարքուած նաւահանդէսը պատմութեան կը վերաբերի ալ հիմա։ Արտորդութեան օրը, երկինքը անամպ էր ու կապոյտ եւ ծովը զմրուխտի կանաչութեամբ, արեւուն ճառագայթները կը ցոլացնէր։ Բրիտանական ամէն կարգի մարտանաւերու փայլուն համախմբութիւն մը Սբիթհէտի առջեւ կը գտնուի։ Մեծն Բրիտանիոյ ամէն կողմերէն հասած այցելուներ խանդավառ ընդունելութիւն մը կ'ընեն անգլիացի վեհապետներուն, զորս կը տեսնեն արքայական զբօսանաւին կամրջակին վրայ։ Սակայն նշմարելի կ'ըլլայ երեք պօէր զօրավարներու բացակայութիւնը, որոնք ա՛լ աւելի փայլ պիտի տային նաւահանդէսին, զարմանք պատճառելով նախանձոտ օտարականներուն։ Ժամը 10ին, մասնաւոր կառախումբը՝ ուր նստած էինք, ճամբայ կ'ելլէ։ Անգլիացի ու օտար օրագրողներէ զատ՝ կառախումբին մէջ կը գտնուին նաեւ կառավարական քանի մը հարիւր պաշտօնեաներ։ Վաթէրլոյի ընդարձակ կայարանին մէջ բազմութիւնը կը վխտայ։ Մասնաւոր կառախումբերու մեկնումը տեղի կ'ունենայ տասը վայրկեանը անգամ մը։ Ուղեւորութիւնը առանց միջադէպի կը կատարուի։ Ամրան շողշողուն արեգակ մեղեդեցիկ օդ մը կը խոստանայ, բայց մեռուն պակասը զգալի եղաւ Թագադրութեան հանդէսին ատեն։ Արագօրէն կը սուրանք կանաչ դաշտերուն մէջէն, որոնք պայծառ կ'երեւան արեւուն տակ. հոս հոն կը նշմարուի անասուններու սեւ գիծը։ Մերթ ընդ մերթ կ'անցնինք գիւղի մը մէջէն, որուն տուները կարմիր աղիւսով շինուած են. ամէն կողմ կովեր պառկած հողին վրայ՝ հանդարտօրէն կը մարսեն իրենց ճաշը։ Ժամը իննուկէսին հասանք Սաութէմփթըն. կառախումբէն մինչեւ շոգենաւը՝ քանի մը քայլ հեռու է. մեր շոգենաւը՝ Լա Բլաքա ծովային նախարարութեան կողմէ վարձուած է՝ մամուլին մասնաւորապէս համար։ Լա Բլաքա ճերմակ խոշոր նաւ մըն է, դեռ նոր դարձած Անթիլեաններէն։ Աջակողմը, ալիքներուն վրայ կը շարժի Նիկէրիա շոգենաւը, ուր կը գտնուի գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէն, որ պօէր զօրավարներու գալստեան կը սպասէ։ Հազիւ մեր շոգենաւը ելած, Սաքսըն նաւահանգիստ կը մտնէ դանդաղօրէն, իր երկու կարմիր ծխնելոյզները ցցած։ Նաւուն կամրջակը լեցուած է խաքի համազգեստ կրող զինուորներով, որոնք հարաւային Ափրիկէէն կը դառնան։ Պօէր զօրավարները չեն երեւնար։ Սաքսըն մեր նաւուն մօտ կու գայ խարսխելու, որ կը սկսի քարափին հեռանալ։ Կը տեսնենք Ուիյթշիռ թնդանօթակիրը, որ կը սպասէ, պօէր զօրավարները արքայական զբօսանաւը փոխադրելու համար. հրամանատարը պաշտօնական համազգեստով կոյնած է կամրջակին վրայ։ Վերջապէս ճամբայ կ'ելլենք դէպի նաւահանդէսին վայրը. քանի մը վայրկեանէն նաւահանգիստին դուրսը կը գտնուինք։ Ժամ մը կը սահի մինչեւ որ Բօուրի բացը կը հասնինք. հոն, նաւահանգիստին մէջտեղը եւ նուազ խոշոր բազմաթիւ նաւերով շրջապատուած, խարսխած է արքայական զբօսանաւը՝ Վիքթորիա էնտ Ալպէրթ, որուն վրայ կը ծածանի արքայական դրօշը. ծովէն անդին՝ բարձր ծառերուն ետեւ կը գտնուի, Օզպորնի դղեակը։ Վերջապէս մեր ճամբորդութիւնը աւարտեցաւ, այսինքն թէ մեր առջեւ կը նշմարենք մարտանաւերու անվերջանալի շարքը։ Անոնց գիծերուն մէջ կը մտնենք։ Հիմա որոշակի կը ճշմարուին պատերազմական նաւերը, որոնք հեռուէն իրարու նման կը թուին ամէնքն ալ։ Ամէն տեսակ ձեւով շինուած մարտանաւերու շարք մըն է. ահագին մեծութեամբ զրահաւորներ՝ թնդանօթներով սպառազինուած, շնորհալից յածանաւակներ եւ մանր տեսքով թորփիլանաւեր, ամբողջովին սեւ, իրենց 6 ծխնելոյզներէն մինչեւ ծովուն մէջ ընկղմած մասը։ Ժամը տասներկուքին առեւնները, մարտանաւերու գիծերուն մէջ մտանք եւ կէս օրը քառորդ անցած դուրս ելանք, խարսխելու համար այն վայրը, ուր ներկայ պիտի գտնուինք նաւահանդէսին։ Հոս համբերութեամբ կը սպասենք մինչեւ ժամը երկուքուկէս. ճաշը որ պատուական է, ժամանակ անցընելու միջոց մը կ'ըլլայ։ Ժամը երկուքուկէսին, շարժում մը կը նշմարուի պատերազմական նաւերու լռիկ գիծերուն մէջ. յետոյ, յանկարծ, թնդանօթները սկսան գոռալ ամէն կողմէ, որոնք թագաւորին գալուստը կը ծանուցանէին։ Հեռուն կը նշմարուի արքայական զբօսանաւը, որուն առջեւէն ու ետեւէն կ'երթան ուրիշ քանի մը պաշտօնական նաւեր։ Արքայական զբօսանաւը մարտանաւերու գիծերուն մէջ կը մտնէ։ Թնդանօթները լռած ըլլալով, անոր տեղ ծովային զինուորներուն հուրրաները կը լսուին, որոնք կ'ողջունեն իրենց վեհապետը։ Իւրաքանչիւր նաւու նաւազները կամրջակին վրայ շարուած են արքայական զբօսանաւին դիմաց։ Արքայական զբօսանաւին առջեւ կը նշմարենք Էտուարտ Թագաւորը՝ անգլիացի ծովակալի մութ կապոյտ եւ ոսկեթել համազգեստը հագած։ Թագաւորին քով կեցած է Ալեքսանդրա Թագուհին, սպիտակ շրջազգեստ մը հագած։ Վեհապետներէն ոչ շատ հեռու կը գտնուէին երկու-երեք մտերիմ բարեկամներ, մինչ արքայական հիւրերուն մեծ մասը վարի կամրջակներուն վրայ կը գտնուէին. Թագաւորը ու Թագուհին շնորհալից բարեւներ կ'ուղղէին ժողովրդին. ծովային զինուորներու կողմէ եղած խանդավառ ընդունելութիւնները խորապէս կը յուզէին զանոնք։ Ծափահարութեանց եւ հուրրաներու ճշմարիտ փոթորիկ մըն է կը փրթի։ Երկու ժամ արքայական զբօսանաւը անցքէ կ'անցընէ մարտանաւերը, անոնց գիծերուն մէջէն յառաջանալով։ Նաւահանդէսը վերջանալէն յետոյ, արքայական զբօսանաւը խարիսխ կը նետէ որոշուած տեղը։ Ռոյալ Սովըրէյն նշան կուտայ եւ խանդավառ աղաղակները նորէն կը բարձրանան ամբողջ նաւատորմին մէջ. անհուն շչուկ մը կը բարձրանայ դէպի երկինք, որոտումի թնդիւն մըն է որ մինչեւ Սաութսիի ծովեզերքը կ'երկարաձգուի։ Յետոյ Վիքթորիա էնտ Ալպէրթի կողմէ տրուած նշանի մը վրայ, նաւատորմին բարձրաստիճան սպաները արքայական զբօսանաւը կ'երթան, ուր օտարազգի եւ անգլիացի բոլոր ծովակալները կը ներկայացուին թագաւորին։ Յետոյ կարգը կու գայ նաւապետներուն՝ որոնք նմանապէս կ'ընդունուին Էտուարտ Թագաւորին կողմէ։ Ժամը չորսուկէսին արքայական զբօսանաւը կը հեռանայ. անոր կը հետեւին այն ամէն նաւերը, որոնք ներկայ գտնուեցան նաւահանդէսին։ Ժամը վեցուկէսին նաւահանգիստ կը դառնանք։

—Նաւատորմի լուսավառութեանց համար որոշեալ ժամանակէն քանի մը ժամ առաջ, հոծ բազմութիւն մը խռնուած էր Բորթսմաութի ծովեզերքին ու քարափներուն վրայ։ Տեսարանը շատ զուարթ եւ ոգեւորուած էր։ Ժամը 9ին, լոյսերու խուրձ մը կը ցայտէ արքայական զբօսանաւէն. քանի մը վայրկեան յետոյ, յանկարծ, այն տեղը ուր կը գտնուի Վիքթորիա էնտ Ալպէրթ, հազարաւոր փոքրիկ լոյսեր ու հարիւրաւոր կրակի գիծեր կը նշմարուին։ Միեւնոյն ատեն, ամբողջ նաւատորմը կը բոցավառի լոյսերու մէջ, կարծես մոգական գաւազանի մը ազդեցութեամբ։ Տեսարանը հիանալի է. այդ շողշողուն զանգուածը, որ յանկարծ կը փարատէ մթութիւնը, մեծապէս կ'ազդէ ծովեզերքին վրայ խռնուող հազարաւոր հանդիսատեսներուն վրայ։ Հուրրաներ եւ եռանդագին աղաղակներ կը լսուին ու կը շարունակուին անընդհատ. ժամը 10½ին նորէն լոյսերու խուրձ մը կը պոռթկայ արքայական զբօսանաւէն. ցնորական պատրանքը կ'անհետանայ։ Ամէն ինչ մթութեան մէջ կը սուզուի դարձեալ։ Միայն արքայական զբօսանաւը լուսազարդուած կը մնայ, եւ ամբոխը կը ցրուի յուզուած այն մեծաշուք տեսարանէն, որ արժանի վերջաւորութիւնն է պատմական անմոռաց օրուան մը։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ

Առաջին ճամբորդութիւնը ծովի վրայ.— Լաւ ուղեւորութիւն մը.— Ընդունելութիւնը Տուվրի մէջ։

Տուվր, 17 օգոստոս.—Պարսից Շահը, այսօր ժամը 11½ին, Տուվր հասաւ եւ Էտուարտ Թագաւորին անունով ընդունուեցաւ Քոննոթի Արթուր իշխանին կողմէ, որ Քոննոթի դուքսին որդին է։ Շահը այդ ուղեւորութիւնը կատարեց Էմբրէս շոգենաւով, որ իր տրամադրութեանը տակ դրուած էր։ Անգլիական երկու յածանաւակներ կը հետեւէին այդ շոգենաւին։ Պաշտօնական ծրագրին համաձայն, շոգենաւը կէսօրէն երկու ժամ առաջ պիտի ժամանէր, բայց մէկուկէս ժամ ուշացաւ։ Շահը ուզած էր որ նաւուն արագութիւնը ժամը 14 մղոնէն աւելի չըլլայ։ Ուղեւորութիւնը շատ լաւ կատարուեցաւ։ Առաջին անգամն էր որ Շահը ծովի ճամբորդութիւն մը կը կատարէր եւ արդէն շոգենաւը ճամբայ չելած քիչ մը մտահոգութիւն յայտնած էր, ծովի ալեկոծումէն չախորժելուն համար։ Պարսից Շահը շոգենաւ մտնելուն պէս գնաց իրեն համար պատրաստուած խցիկը։ Ճամբուն կէսերը տեսնելով որ անհաճոյ բան մը չկայ, կամրջակին վրայ ելլելով սկսաւ ժուռ գալ։ Շահը նաւապետին կամրջակը ելաւ, ուրկէ լուսանկարը առնուեցաւ։ Շահին հետեւորդներէն ոմանք քիչ մը աւրուեցան ծովէն։ Իրիկուան սեղան մը տրուեցաւ Լորտ Ուորտընի օթէլին մէջ։ Վաղը ժամը 9ին Շահը, Քոննոթի Արթուր իշխանին հետ, Լոնտոն պիտի ուղեւորի։

Լոնտոն, 19 օգոստոս.— Լոնտոնի մէջ Պարսից Շահին եղած ընդունելութիւնը շատ շքեղ էր։ Վիքթորիայի կայարանը դրօշներով ու դափնիներով զարդարուած էր։ Բազմաթիւ հետեւակ ու հեծեալ զինուորներ բարեւի կեցած էին։ Քանի մը զօրավարներ ու պալատական պաշտօնատարներ կը սպասէին։ Կալլէսի իշխանը կէսօրին ժամանեց մասնաւոր կառախումբով։ Տասը վայրկեան ետքը հասաւ Շահը որ սեւ հագուստ կը կրէր՝ ականակուռ պատուանշաններով։ Նուագածուները հնչեցուցին պարսկական քայլերգը։ Քոննոթի Արթուր իշխանը եւ պարսկական դեսպանը որոնք Շահին հետ կը գտնուէին, Կալլէսի իշխանը ներկայացուցին անոր։ Ժողովուրդը խանդավառութեամբ ողջունեց։ Մինչեւ Պըքինկէմի պալատը երթալու համար Բիքատիլլիի ճամբան ընտրուեցաւ որ երկայն է։ Երկու կողմը զինուորներ կեցած էին։ Թէեւ անձրեւ կու գար, բայց խուռն բազմութիւն հաւաքուած էր որ համակրական արտայայտութիւններ կ'ըներ։ Իրիկուան Պըքինկէմի պալատին մէջ սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ Շահին. ներկայ էին նաեւ Պ. Պալֆուր, միւս նախարարները, Լորտ Ռոպէրթս, Լորտ Քիչնէր եւ ուրիշներ։

ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱ ԵՒ ՀԱՅԹԻ

Մ. Նահանգաց բռնկացէր.— Զգօնութիւն.— Դեսպաններուն տրուած հրահանգը։

Նիւ-Եորք, 17 օգոստոս.— Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը Քարաքասի (Վէնէզուէլա) իր ներկայացուցիչին ճշգրիտ հրահանգներ տուաւ չդիմել այն տեսակ միջոցներու՝ որոնք ստիպեն Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը դրապէս միջամտելու Պ. Քաստրոյի կուսակիցներուն եւ անոնց դէմ կռուողներուն՝ Պուէրթօ-Քապէլլայի, Պարսելոնայի մէջ եւ ուրիշ տեղեր։ Մ. Նահանգաց դեսպաններուն եւ հիւպատոսներուն միակ նպատակը պէտք է ըլլայ պաշտպանել Մ. Նահանգաց քաղաքացիները ու շահերը։ Միեւնոյն հրահանգները տրուեցան նաեւ Բոր-Օ-Բրէնսի (Հայիթի) ամերիկեան ներկայացուցիչներուն։ Վէնէզուէլայի ու Հայիթիի անկայուն կացութիւնը, աւելորդ է ըսել թէ, Մ. Նահանգաց կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրած է, բայց Նիւ-Եորքի մէջ տարածուած այն լուրը թէ Ուաշինկթընի կառավարութիւնը որոշած է այդ վիճակին վերջ մը տալ ամբողջ Հայիթի կղզին գրաւելով, նոյն իսկ Սէն-Տոմինկը, բոլորովին սուտ է։ Հայիթիին գրաւումը քանի մը միլիոն ծախքի դուռ պիտի բանայ. եւ եթէ այդ գրաւումը տեւական ըլլայ, ուրիշ միլիոններ պէտք պիտի ըլլան։ Ասկէ զատ Մ. Նահանգաց մէջ հիմա տասը միլիոն սեւամորթներ կան որոնք բաւական վտանգաւոր են քաղաքական ու ընկերական տարրերուն մէջ, որով որ եւ է խոհեմ նախարարութիւն պիտի չուզէ աւելցնել Հայիթիի սեւամորթ ժողովուրդը Մ. Նահանգաց ունեցած պատասխանատուութիւններուն վրայ։

ՓՕՔԷՐԻ ՓԱՐԹԻ ՄԸ

«Քայզէր Վիլհէլմ» շոգենաւին մէջ.— Ճերպուրէն Նիւ-Եորք.— Յիսունհինգ հազար ֆր.ի շահ.— Բարձր դասու խարդախներ։

Բարիզ, 17 օգոստոս.— Ամերիկեան լրագիրները ընդարձակ յօդուածներ կը հրատարակեն «փօքէր»ի նշանաւոր բաթիի մը վրայ որ վերջերս խաղացուեցաւ Քայզէր-Վիլհէլմ-տէր-Կրոս գերման շոգենաւին մէջ։ Ուղեւոր մը, որ ականատես վկայ է, սապէս կը պատմէ.—Շոգենաւը Ճերպուրէն մեկնելուն պէս թղթախաղի սկսան։ Հինգ ուղեւորներ, որոնց անունները բաւական ծանօթ են եթէ հրատարակուին, հաւաքուեցան սեղանին շուրջը. նախ սկսան մէկ տոլարով, բայց քիչ ետքը մինչեւ հինգ տոլարի բարձրացաւ։ Այդ գիշերը կորուստները այնքան շատ չէին։ Հետեւեալ իրիկունը խաղը վերսկսաւ՝ վեցերորդի մը յաւելումով։ Հինգ տոլարը մինչեւ քանի բարձրացաւ։ Տարբերութիւնները սկսան մինչեւ 5000 տոլար՝ այսինքն 25,000 ֆր. հաշուուիլ։ Խաղը դիտողները տեսան թէ խաղացողներէն երկուքը ամէնէն աւելի կը նպաստաւորուէին բաղդէն։ Երրորդ իրիկունն ալ խաղը շարունակուեցաւ աւելի եռանդով։ Սեղանը ծածկուած էր ոսկիներով ու «չէք»երով։ Նախնական մէկ տոլարը որ մինչեւ քանի եղած էր, բարձրացաւ հազարի։ Խաղացողներէն մէկը 3000 տոլար շահեցաւ՝ այսինքն 15,000 ֆր.։ Այդ յաջողութիւնը քիչ մը տարօրինակ կ'երեւար. ուստի խաղացողներէն մէկը կասկածեցաւ եւ քաշուեցաւ։ Խաղը նորէն սկսաւ. խաղացողներէն մէկը 200 տոլար դրաւ, ուրիշ մը անոր օրինակին հետեւեցաւ. երրորդ մը 500 տոլար հանեց։ Վերջապէս այդպէս շարունակուելով գումարը բարձրացաւ 11,000 տոլարի՝ այսինքն 55,000 ֆր.ի։ Յանկարծ ձայն մը լսուեցաւ որ կ'ըսէր.—«Խարդախութիւն կայ»։ Նաւին ծխարանը գտնուողները ձայները լսելով հոն փութացին։ Շատերն ալ չգիտնալով թէ ինչ կայ, սկսան իրենց գրպանները քննել. «Խարդախութիւն կայ» պոռացողը ըսաւ թէ խաղացողներէն չորսը սեղանին տակէն թուղթերնին կը փոխէին։ Խարդախողները խոստացան Նիւ-Եորք հասնելնուն չբողոքել, վասն զի խոստում տուին թէ կորսուած դրամները ետ պիտի տրուին եւ թէ խարդախողները թուղթ պիտի չխաղան մինչեւ Նիւ-Եորք։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Բրէվէզայի գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Տէտէ Աղաճի գաւառին կառավարիչ Մուհարրէմ էֆ., որուն յաջորդեց Բրէվէզայի կառավարիչ Բէրթէվ պէյ։

—Ֆերիգութեան աստիճան տրուեցաւ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ զօրաբաժնին 27րդ կիսաբաժնին հրամանատար Զիւհտի փաշայի, որ Զ. զօրաբանակին (Պաղտատ) 11րդ զօրաբաժնին հրամանատար անուանուեցաւ։

—Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Հալէպի, Իսքէնտէրունի ու շրջականներուն Յունաց նորընտիր մետրապոլիտ Տ. Իրիկինոսի։

—Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Վեհ. Սուլթանին բժիշկներէն Նաֆըզ փաշայի կնոջ եւ երկրորդ կարգի՝ երկու աղջիկներուն ու հարսին։

—Լիաքաթի ոսկի շքանշան՝ Անգլիացի նշանաւոր բժիշկ Սըր Թոմաս Բարլոյի, Սըր Ֆրանսիս Լէքինի եւ Սըր Ֆրէտէրիք Թրիվզի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Գերմանիոյ տէրութիւնը առաջին կարգի Քուրոն պատուանշանը տուաւ կայս. թիկնապահ Բահմի փաշայի եւ երկրորդ կարգի Կարմիր Արծիւ՝ կայս. թիկնապահ Մէհմէտ Ալի փաշայի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշաններուն ընդունելութիւնը եւ գործածութիւնը։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, այս օրերս մէյմէկ ամսաթոշակ պիտի վճարուի կառավարական պաշտօնեաներուն։

ԲԱԼՈՒՄՊՕ ԾՈՎԱԿԱԼԸ.— Միջերկրականի իտալական նաւաբաժնին հրամանատար ծովակալ Բալումպօ որ Աղեքսանդրիա հանդիպելէ վերջը Կ. Պոլիս պիտի գար, ծրագիրը փոխեր է, եւ քանի մը օրէն Կ. Պոլիս ժամանելով, ներկայ պիտի ըլլայ Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ կատարուելիք լուսավառութեանց։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԸ.— Ֆրանսայի դեսպանը եւ Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ ու Ռուսիոյ դեսպանատանց գործակատարները, առջի օրը, կէս օրէն առաջ, իրենց ամառնային նիստը գումարեցին Աւստրիոյ դեսպանատան Ենիքէօյի ամարանոցին մէջ։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարար Թեվֆիք փաշա, առջի օրը, կէսօրէն առաջ, Ենիքէօյ երթալով, այցելութիւն տուաւ Աւստրիոյ դեսպանին։

ՍԱՄՈՍԻ ԽԱՂՈՂՆԵՐԸ.—Սամոսի իշխանապետութիւնը, ըստ սովորութեան, Կ. Պոլիս ղրկեց կղզիին առաջին բերքէն հարիւր քսանըմէկ կողով խաղող՝ կայսերական պալատ մատուցանելու համար։ Իչխան Միավրուէնիի պէյ այդ խաղողները բերելու եւ մատուցանելու պաշտօնը յանձնած է կղզիին ոստիկանութեան տեսուչ Ժորժ Բիրինոս էֆ.ի որ առջի օրը Կ. Պոլիս ժամանելով խաղողները յանձնեց Սամոսի իշխանապետութեան գործակատար Կանկօ էֆ.ի։

ՀԱՄՊՈՒՐԿԻ մէջ գումարուելիք աբեւեռադէտներու համաժողովին օսմ. պատուիրակ կարգուեցաւ Պէրլինի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Մուսթաֆա Ասըմ պէյ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Աւստրիոյ ու Ամերիկայի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ–Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Պարսից դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ–Եպարքոսին հետ։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնորի համար թէեւ ծանուցուեցաւ թէ վաղը Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ, սակայն երէկ մինչեւ իրիկուն այդ մասին լուր մը հասած չէր Անգլիոյ դեսպանատունը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Գահիրէէն կիրակի օրուան թուականով կը գրեն թէ նոյն օրը Եգիպտոսի մէջ քոլէրայէ 381 վարակեալներ կային։ Յուլիս 15էն մինչեւ նոյն օրը 2016 դէպքեր եւ 1,509 մահեր պատահած են։ Վարակեալներէն 126ը աշապքիներ են։

—Օգոստոս 6/19ին Գահիրէի մէջ՝ 28 դէպք ու 24 մահ եւ ուրիշ տեղեր 289 դէպք ու 198 մահ։ Օգոստոս 7/20ին Գահիրէի մէջ 32 դէպք ու 20 մահ։ Աղեքսանդրիոյ մէջ՝ մէկ դէպք։ Ուրիշ տեղեր 245 դէպք ու 151 մահ։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ նոյն օրը ժանտախտէ մահացաւ մէկ դէպք՝ խահուէի տեղացի սպասաւոր մը։ Ապրիլ 17էն մինչեւ հիմա Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ 279 դէպքեր ու 56 մահեր պատահած են. վարակեալներէն 135ը ապաքինած են։

—Առողջապահական Խորհուրդը որոշեց որ Եգիպտոսէն օսմ. երկիրներու միւս մասերը ժամանելիք ուղեւորները տասերկու օրուան քարանթինան կրելէ ու ապանեխման ենթարկուելէ ետքը, անոնց իւրաքանչիւրին անունը ու երթալիք տեղը արձանագրուի եւ տումարը յանձնուի տեղական կառավարութեանց։ Նաեւ այդ անձերը հինգ օր միան տեղական կառավարութեանց հսկողութեանը տակ։

—Բունէօյի մէջ (Իտալիա) քոլերինի նման տարափոխիկ հիւանդութիւն մը կը ճարակի։ Այդ լուրը մեծ յուզում պատճառեր է Հռոմի մէջ։ Երեք հարիւր հիւանդներէ քանը մեռեր են։ Եգիպտոսէն հոն հասած մարդու մը մեռնելէն ետքը երեւան ելեր է հիւանդութիւնը։ Առողջապահական խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են։

ՁԿՆՈՐՍՈՒԹԻՒՆ.— Ֆրանսերէն թերթերը կը ծանուցանեն թէ հաճոյքի համար Կ. Պոլսոյ ջուրերուն մէջ ձկնորսութիւն ընել ուզող օտար հպատակները, կանոնական արտօնագիրը ձեռք բերելու համար, կրնան ձկնորսանին դիմել, ուր պիտի ստանան զայն, սովորական տուրքը վճարելով։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Երէկ Անատոլըէն 6500 քիլէ եւ Լոտրինէէն ալ 1500 քիլէ ցորեն ժամանեցին Կ. Պոլիս։ Գիները նոյն վիճակին մէջ կը շարունակեն։

—Ալիւրներէն ժամանեցին 2600 պարկ Իսլրաիլէն (1100 Միլօ ու 1500 Վիլաթօ) եւ 400 ալ Վառնայէն։

—Առջի առտուն Հավրէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ խահուէի գինը մէկ ֆր. վրայ դրած է։ Իրիկուան ուրիշ հեռագիր մը մէկ ֆր.ի նոր բարձրացում մը ծանոյց, յաւելով որ սահմանմանիքը Պրազիլիոյ մէկ քանի տեղերը վնասեր է խահուէի բերքին։ Ամերիկայի մէջ գիներու բարձրացման վրայ գործ ընողներու չահագիտութիւնները կը շարունակեն։ Ատոնք, վերջին չաբթուն, Նիւ–Եորքի սակարանէն 490,750 պարկ գնեցին։ Պրազիլիոյ բերքը, 1962–1903ի համար, տասնըմէկ միլիոն պարկ կը հաշուուի։

—Երէլիի եւ Անգլիոյ հանքածուխներու գիները անփոփոխ կը մնան։ Սեպտեմբերին փոփոխութեանց կը սպասուի։

—Լէմոնի գիները բարձրացած են։ Առջի օրը Կ. Պոլիս ժամանող իտալական շոգենաւը 1480 սնտուկ բերաւ։ Սուրիոյ եզերքէն եկող ռուսական շոգենաւն ալ 37 սնտուկ կանաչ լէմոն բերաւ։

—Ալքօլներու գիներն են՝ Ռըլատովքար 48–49, Թոթքին՝ 52–53, Թէրէշչէնօ՝ 55, Թրոսթիանէց՝ 56 եւ Հունգարիոյ՝ 38–59։

ՇՈՒԷՏ–ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ դեսպան Սթէնպօքի կոմսը որ արձակուրդով բացակայ կը գտնուէր, երէկ Կ. Պոլիս դարձաւ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանը, վաղը, Թարապիոյ Նիւ–Օթէլը պիտի փոխադրուի։

ԼՈՂԱՑՈՂ ՄԸ.—Համրային Պարտքի վարչութեան քննիչ Պ. Բազիմիր Կրավէէ, կիրակի օրը, Թարապիայէն Պէյքօզ գնաց լողալով։ Այս կիրակի ալ նոյնը պիտի ընէ Մոտայէն մինչեւ Գինալը։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանը ու քանի մը երեւելիներ, առջի օրը, Մահմուտ Փաշայի Թարաքճըլար փողոցին մէջ ներկայ գտնուեցան պարսկական ապրանքներու ընդհանուր Ընկերութեան մասնաճիւղին բացման հանդէսին։ Դեսպանը ճառ մը խօսեցաւ Թուրքիոյ ու Պարսկաստանի առեւտրական յարաբերութեանց կարեւորութեանը վրայ։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Հելլենական սահմանագլուխին քննիչ Սէյֆուլլահ փաշա, ծրագիր մը մատուցանելով, առաջարկեց որ գիւղախումբերու ժողովներուն մինչեւ հարիւր յիսուն ղրուշի տանելիքներու դատերը տեսնելու, իրաւասութիւնը մինչեւ երեք հարիւր ղրուշնոց դատերու համար ալ ընդարձակուի եւ այդ մասին դատական ծախք եւ այլն առնեն, որով տէրութեան գանձուն համար հասոյթի նոր աղբիւր մը պիտի գոյանայ։ Այդ ծրագիրը յանձնուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին։

—Սէյֆուլլահ փաշա ուրիշ ծրագրով մըն ալ առաջարկեց զանազան քաղաքներէ կոմիսիոն մը գրոշմաթուղթ փակցնել Թաբուի սէնէտներուն, որով Հիճազի երկաթուղիին համար բաւական հասոյթ մը պիտի գոյանայ։ Այդ ծրագիրը յանձնուեցաւ Հիճազի երկաթուղիին յանձնաժողովին։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ Թաղապետութիւնը նոր հիւանդանոց մը պիտի կառուցանէ ափրոդիտեան ախտէ վարակեալ հանրակիներու համար։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ Աւստրիա գացած է արձակուրդով։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ Խորհուրդը քննեց Պոլսոյ ներքին ապրանքներու մաքսատան սալոնին արձանագրիչ Թէվֆիք պէյի եւ երկու քարտուղարներուն՝ Ահմէտ էֆ.ի ու Թահիր էֆ.ի դէմ եղած ամբաստանութիւնը։ Ատոնք դրամ խլրացուցած ըլլալնուն համար պաշտօնէ դադրեցուցած էին։ Մաքսային Խորհուրդը քննութիւնները աւարտելով, հաստատեց թէ դրամը խլրացնողը Թահիր էֆ.ն է, որով որոշեց պաշտօնանկ ընել զայն. իսկ Թէվֆիք ու Ահմէտ էֆ.ները վերահաստատել իրենց պաշտօնին մէջ, վասն զի անոնց մեղսակցութիւնը չէ հաստատուած։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Առեւտրական երկրորդ դատարանը, կ'ըսէ Իգտամ, սնանկ հռչակեց Պոլիս Սաղըգիէ խանին տակ դեղի վաճառական Տ. Անտէլֆոս եւ Ընկերութիւնը։ Դատարանին անդամներէն Րիզա պէյ՝ ժիւժ գոմիսէր եւ փաստաբան Մահմուտ Մահիր ու Ձիվիօղլը Պոտոսաքի էֆ.ներն ալ առժամեայ սէնտիք կարգուեցան։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՓԱՇԱ ԳԱՐԱԹԷՕԴՈՐԻ, առջի իրիկունը, Փէնէր երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը, երէկ, նորէն դատեց Պէշիքթաշի կառապաններէն Ապպասը որ իր կինը ու զոքանչը սպաննած ըլլալուն համար մահուան դատապարտուած, բայց վճռաբեկ ատեանը բեկած էր այդ վճիռը։ Եղեռնադատ ատեանը նորէն քննութիւն կատարելով, եւ նկատելով որ Ապպաս բարկութեան հետեւանքով գործած է ոճիրը, դատապարտեց զայն տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.— Բանկալթիի զինուորական վարժարանին առջեւ, երէկ իրիկուն, վարձու կառք մը կոխոտեց Հասան անուն աղայ մը՝ ութ տարեկան։ Տղան կառքին տակ մնալով, երկու սրունքները կոտրեցան։ Անմիջապէս հիւանդանոց ղրկուեցաւ։

ՖԱԹԻՀԻ կողմը, երէկ առտու, Գայսէրիցի ներկարար մը՝ Ահմէտ, տուն մը ներկելու զբաղած ատեն, մօտը գտնուած նաւթը բռնկեցաւ։ Ահմէտի մարմինը վըտանգաւոր կերպով այրեցաւ, որով խակոյն հիւանդանոց ղրկուեցաւ։

ԳՈՒԶԿՈՒՆՃՈՒՔԻ Թաղապետական ջրհանին պետ՝ Ճէմալ, առջի իրիկունը, լոգանալու համար ծովը մտաւ, բայց լողալ չգիտնալով խեղդուեցաւ։

ԴԻԱԿ ՄԸ.— Երէկ իրիկուն, Ղալաթիոյ քարափին առջեւէն մարդու դիակ մը գտնուեցաւ։ Քննութեամբ հաստատուեցաւ որ Զէյթուն Պրունի գործարանին գործաւորներէն Սարըճարցի Մուսթաֆա անուն մարդու մըն է՝ երեսունըհինգ տարեկան։

ԿԵՂԾ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆը չատ մը յոռի արդիւնքներ տուաւ, որոնց ամէնէն վնասակարն ու տնաւերն է ջղային հիւանդութիւնը։ Այսօր ամէն մարդ՝ տարբեր ձեւերու տակ՝ ենթակայ է ջղային հիւանդութեանց ու եւ է տեսակին. փափկակազմ կիներ մանաւանդ՝ բնաւ զերծ չեն անկէ։ Դիւրագրգռութիւն, անքնութիւն, կէս գլխու ցաւ, սրտի փափախում, մարելիք, քնաշրջիկութիւն, իսքէրի, սիաքիէ եւն. եւն. արդիւնք են ջղային հիւանդութեանց, զորս հիմնապէս եւ ապահով կերպով կը բուժէ ՎԱԼԷՌԵԱՆԱԹ ՏԸ ՊԻԷՌԼՕ անուն դեղը, որ կը ծախուի ամէն տեղ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—1890ի 4 առ % օսմ. քոնսոլիտէի փոխառութեան (Օսմանիէ) պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1896 սեպտեմբերին աւարտող թուղթերուն կտրոնները եթէ չներկայացուին մինչեւ յառաջիկայ օգոստոս 31/13 սեպտեմբեր, ջնջուած պիտի նկատուին։

Կ. Պոլիս, 19 օգոստոս 2—7

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Կ. Պոլսոյ ոգելից ըմպելիներու տեսչութիւնը, 28 յունիսէն (Հ. Տ.) սկսեալ իր գրասենեակները հաստատած է՝ Ղալաթիոյ քարափին վրայ, Նախկին Լոյտ Խանի մէջ, երկրորդ յարկը։ Հետեւաբար, կը ծանուցուի թէ յիշեալ տեսչութեան գրասենեակները նախկին Լոյտ խանը փոխադրուած ըլլալով, տեսչութիւնը իր գործերուն սկսած է։ 3—8

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բագուէն կը գրեն.— «Բագուի Հայոց Մարդասիրական Ընկերութիւնը չուտով կը ձեռնարկէ մի շինութեան՝ քաղաքային վարչութիւնից ընծայված ընդարձակ հողաբաժնի վրա, Դր. Թումայեանցի ժառանգների կողմից ընկերութեան նուիրած 30 հազար րուբլիով։ Շինութիւնը երկյարկանի կը լինի. վերին յարկում կը կենան հայ աղքատ ընտանիքներ կամ ձրի կամ էժան գնով, իսկ ստորին յարկում կը գետեղվի արհեստանոց, նոյն աղքատ ընտանիքների համար, նոյնպէս եւ ընդհանուր ճաշարան ու խոհանոցներ։»

—Երեւանէն կը գրեն.—«Տիրայր վարդապետը վերադառնալով Էջմիածնից ըստանձնեց իր պաշտօնը եւ, ինչպէս լսում ենք, այժմ գտնվում է Ալէքսանդրապօլում ու Պ. Կոստանեանցի հետ ուսուցիչների ընտրութիւն են անում առաջիկայ ուսումնական տարվայ իրանց ցանկացած ուսուցչական խումբը ունենալու Երեւանի թեմական դպրոցի եւ Գէորգեան ճեմարանի համար։»

—Մեր չորեքշաբթի օրուան թիւին մէջ ծանուցած էինք տիկին Բարթող պէյի այցելութիւնը Ս. Պատրիարք Հօր, իր անուան տօնախմբութեան առթիւ։ Մեզ հաղորդուած տեղեկութեան մը վրայ՝ աւելցուցած էինք նաեւ թէ Յարաբերական Դիւանի տեսուչ Խաչատուրեան Կարապետ էֆէնտի բարի գալուստ մաղթած էր տիկնոջ եւ այս առթիւ կոչում ըրած է անոր՝ նպաստելու բարեգործական հաստատութեանց։ Հաւաստի աղբիւրէ մեզ լուր կը տրուի սակայն թէ Խաչատուրեան էֆէնտիի կողմէ կոչում մը չէ եղած երբեք յիշեալ տիկնոջ, վասն զի Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան պաշտօնական պատշաճութեանց քաջածանօթ անձ մը ըլլալով՝ չպիտի ուզէր երբեք Ս. Պատրիարքին ներկայութեան՝ այդպիսի հրապարակային կոչում մը ընել, որ իրեն չի վերաբերիր բնաւ, եւ այն ալ հիւրի մը, որ Ն. Սրբազնութեան այցելած էր՝ լոկ քաղաքավարական պարտականութիւն մը կատարելու համար։

—Հայ–Հռոմէականաց Ս. Պատրիարքը, երէկ, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Դատական նախարար Բարձր. Ապտիւրրահման փաշայի եւ կրօնական գործոց տեսուչ Ջիվէր պէյի հետ։

— Պայազիտի նախորդ Տեղապահ Մամբրէ վարդապետ Վան վերադարձեր է. անկէ Աղթամար երթալու մտադիր է եղեր։ Տեղացիները փափաք յայտներ են որ այն կողմերը թափուր մնացած թեմերէն մէկուն հովիւ կարգուի։

—Աղթամարի միաբաններէն Եղնիկ վարդապետ Ներկարարեանի ու Դանիէլ վարդապետ Զատոյեանի լանջախաչ ղըրկուեր է։

—Մէրսինէն Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կիլիկիոյ կաթողիկոսական պատուիրակ Մովսէս եպիսկոպոս Կէօմիւրճեան, երէկ առտու, ժամը 3ին, նոյն քաղաքը հասեր է։ Կէօմիւրճեան Սրբազան տեղւոյն հայ հոգեւորականներուն եւ երեւելիներուն կողմէ ընդունուելով, եկեղեցի առաջնորդուեր է, ուր Մովսէս եպիսկոպոս քարոզ մը խօսեր է, բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին համար։ Կէօմիւրճեան Սրբազան այսօր Ատանա կը մեկնի, հոնկէ եկած պատուիրակներուն հետ։

—Համդուցեալ ծովանկարիչ Այվազովսքիի յիշատակարանը կանգնուեր է իր գերեզմանին վրայ, որ Թէոդոսիա կը գտնուի։ Յիշատակարանը Օտեսայի մէջ շինուած է։

—Գումգաբուի չրջակաները բնակող տասը բժիշկներ պատրաստակամութիւն յայտներ են ձրիաբար դարմանելու տեղւոյն Աղքատախնամին հիւանդները։ Այս կերպով՝ տարեկան 60 ոսկիի գումար մը պիտի չահի Աղքատախնամը։ Դեղագործ մըն ալ դիմում ըրեր է Աղքատախնամի Տնօրէն Խորհուրդին, յայտնելով որ պատրաստ է դեղերը չինելու, տարեկան 15–20 ոսկիի չահ մը ցոյց տալով։

ՌՈՏՈՍԹՈՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՏՈՍԹՕ, 7 Օգոստոս

Ինչպէս նախորդ թղթակցութեամբ մը գրած էի, Օգոստոս 4ին, կիրակի օր, ժամը 8 1/2ին դարձեալ Գաւառական Ժողովը գումարուեցաւ, 22 անդամներու ներկայութեամբ, նախագահութեամբ Առաջ. Փոխանորդ Տ. Մամբրէ քահանայ Քիրազեանի եւ ատենապետութեամբ տոքթ. Մովսէս էֆ. Տէմիրճեանի։ Նախորդ երկու նիստերու ատենագրութեանց ընթերցումէն եւ վաւերացումէն յետոյ կարդացուեցաւ Պիղայի ժողովրդեան կողմէ ընտրուած նոր ժողովականի մը—յանձին Մկրտիչ էֆ. Մեհթէրեանի—ընտրութեան տեղեկագիրը, որ օրինաւոր նկատուելով առանց դիտողութեան ընդունուեցաւ։ Յետոյ լսուեցան Սրբազան Հօր կողմէ մայր դիւանին տրուած բացատրական տեղեկութիւնները եւ Ասլանեան Սրբազանի պատճառաբանեալ գրաւոր հրաժարականը, որով համեստօրէն նակ ոճով մը կը գանգատէր Առաջնորդարանի պիւտճէին խանգարեալ վիճակին, տուրքերու գանձման ողորմելի կերպին եւ արդիւնքին վրայ եւ այլն։ Գաւառական Ժողովը, երկար բարակ եւ թերուդէմ վիճաբանութիւններէ յետոյ, որոնց հինգ անդամներէ բաղկացած յանձնաժողով մը կազմել, անմիջապէս ուսումնասիրելու Առաջնորդ Հօր հրաժարման առիթ տուող արդարացի պատճառները եւ ընդհանուր տեղեկագրել՝ պարտ ու պատշաճն ի գործ դնելու, վաւերացումը փութացնելու համար։ Այս յանձնաժողովը կը կազմեն Տ. Բարթող քահանայ, Տեարք Մհտ. Յակոբ Գալստեան, Յարութիւն Թէքէմինեան, տոքթ. Մովսէս Տէմիրճեան եւ Աստուր Փափազեան։ Նաեւ որոշուեցաւ Ժողովին արդիւնքը հաղորդել Առաջնորդ Սրբազանին, խնդրելով որ առժամապէս իր պաշտօնին գլուխը գտնուի, սպասելով Յանձնաժողովի եւ Գաւառական Ժողովի խորհրդակցութեանց ելքին։ Կը լսենք որ Ն. Սրբազնութիւնը Ժողովի թախանձանքներուն համամտութիւն յայտներ եւ խոստացեր է իր պաշտօնին գլուխը գտնուիլ ցնոր անօրինութիւն։

—Յառաջիկայ Ս. Աստուածածնայ տօնական օրերը Ռոտոսթօ անցընելու համար Էտիրնէի Պատր. Փոխանորդ Տ. Արսէն քահանայ Դերձակեան երէկ քաղաքս ժամանեց։

ՄԱՍԻՍ գրական չաբաթաթերթի վաղուան թիւը ճոխ ու չահեկան բովանդակութիւն մը ունի, ընտրելագոյն գրիչներու աշխատակցութեամբ։ Ծուռ ըմբռնում խորագրին տակ գրական տեսութիւն մը ՄԵՐՍԷՏԵՍԷ, յուզիչ նորավէպ մը ՅՈՎՀ. ՍԷԹԵԱՆԷ, Շապիկին Արփին, ժողովրդական կեանքէ ու բարքերէ առնուած, եւ ԲՐՈՖ. Ա. ՏԷՐ–ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ ուղեւորական տպաւորութեան, Լա Փիաձձա, Բ. եւ վերջին մասը թերթին երեք գլխաւոր նիւթերը կը կազմեն, բաց ի Թերթօնէն, Նրբէ ցարի Արժանեինի մէջ, Սիրերգէ մը, Թրքուհիներ, եւ այլն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՓՈԽԱՆՈՐԴ ՌԱՆԻ ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Մշոյ Երիզակ գիւղի բնիկներէն Վարդան Ամիրխանեան անուն քառասուն տարեկան, միջահասակ, դէմքին վրայ ծաղկի ապիներ եւ քթին վրայ ուռեցք ունեցող, կնոջ ու զաւկի մը տէր եւ տասնըմէկ տարի յառաջ պանդխտութեան ելլող աղգային անյայտ եղած է։

Կը յանձնարարուի արգոյ ազգայնոց, որ եթէ երբեք անոր ո'ւր, ողջ կամ մեռած լինելու մասին ո' եւ է տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանին ծանուցանել։ (Կնիք)

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիկին Էլիզ Կ. Աստուածատուրեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Տէր եւ Տիկին Նուրիճան էֆ. Իրէքեան, Սամաթ։

(Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՊՐԷՍԹ, 21 օգոստոս.— Լըրուա–Լատիւրի հազարապետը, 19րդ զօրագունդէն, զինուորական ատեանի մը առջեւ պիտի դատուի, վասն զի չէ ուզած աջակցիլ Տուարնընէի վարժարանին մայրապետներուն վտարմանը։

ԲՕՈՒԻՍ.— Արքայական զբօսանաւը ուր կը գտնուի Էտուարտ թագաւորը, Բօուիսէ պիտի մեկնի, Բորթլէնտի, Ֆալմաութի եւ Բէմպրոքի նաւահանգիստները այցելելու։

ՊՐԻՒՍԷԼ.—Պօթա զօրավարը, իր կընոջը հետ, հոս հասաւ։ Ժողովուրդը խանդավառութեամբ ընդունեց զայն։

ԻՍՄԱՒԼԻԱ.— Օգոստոս 11էն 20, Սուէզի ջրանցքէն անցնող նաւերուն թիւն է 79։ Այդ միջոցին գոյացած հասոյթն է 2,370,000 ֆր.։

ԲԱՐԻԶ.—Լա Հէյէն կը հեռագրեն թէ Ութրէխթի գումարման մէջ Պ. Քրիւկէր յանդիմաներ է պոէր զօրավարները՝ երկրին անկախութիւնը ձեռքէ հանած ըլլալնուն համար։ Պոէր զօրավարներն ալ Տօքթ. Լէյտսի ընթացքը խստիւ քննադատեր են։

ՊԷՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսրը ընդունեց Էտուարտ թագաւորին հրաւէրը՝ նոյեմբերին Սանտրինկէմ երթալու։

ԼԱ ՀԷ.—Ջիւրիխցի Օր. Աննա Բոսթամ չքեղ նուէր մը պիտի տայ Տէվէթ զօրավարին։ Այդ նուէրը, որ Ութրէխթ հասաւ, արծաթէ է եւ կը ներկայացնէ զրահապատ կառախումբի մը գրաւումը Պոէրներուն կողմէ։ Խօսը կ'երեւայ Բրիտիան Տէվէթ զօրավարը՝ ձի հեծած՝ որ կը վարէ այդ գործողութիւնը։ Տէվէթ երբ Ութրէխթ ժամանէ, ուր պիտի տեսնէ Պ. Քրիւկէրը, պիտի ստանայ այդ նուէրը։

ՄԱՔՍՐԷՆՏ.—Երբ Շուէտի թագաւորը Մաքսրէնտէն կը վերադառնար իր զբօսանաւով, նաւամատոյց մը, որուն վրայ բազմութիւն հաւաքուած էր, փլաւ, եւ վրան գտնուողները ծովը ինկան։ Թագաւորը անմիջապէս սաստեց ազատման գործին հրամանատարութիւնը եւ ծովը իյնողներուն ամէնքն ալ ողջ առողջ ազատել տալով, իր զբօսանաւը փոխադրել տուաւ։

ՖԱԼՄԱՈՒԹ.—Ամերիկացի մը, հարիւրապետ Նիւմէն, հինգշաբթի իրիկուն հոս հասաւ Ամերիկայէն, ուրկէ ճամբայ ելած էր տասներկու մեթր երկայնութեամբ չոգեմակոյկով մը որ քարիւղի մեքենայով մը կը շարժի։ Ուղեւորութիւնը տեւեր է երեսուներեք օր։ Նիւմէնի հետ կար իր զաւակը՝ տասնըվեց տարեկան պատանի մը։

ԼԱՅՊՑԻԿ.— Մօտերս մասնութեան մեծ դատ մը պիտի տեսնուի։ Մէջի բերդին վերաբերեալ զինուորական գաղտնիքներ երեւան հանուած են։ Գերմանիոյ ընդհանուր դատախազին, վերջերս, Լոբէն ուղեւորելուն պատճառը այդ է։ Քննութիւնը որ գաղտնի կը կատարուի, քանի մը ամիսէ ի վեր կը տեւէ։ Ամբաստանեալն է Լոտ Պէքէր, առեւտրական–ուղեւոր, Պրունշվիքի Վոլֆէնպութէլ քաղաքէն։ Արդէն բանտարկուած է։ Գերմանական բազմաթիւ սպաներ ալ մեղսակցութիւն ունին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 8 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ռ.	31	20 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	31	22
Ամէնէն վար գին	»	31	17 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի զոց.	ֆր.	116	75
Ամէնէն բարձր գին	»	116	75
Ամէնէն վար գին	»	116	25

ԲԱՑՈՒՄ 9 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Բ. Կ.	31	21
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	117	—
Շիրքէթի Խայրիէ		27	40
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օ.մ. Ապահ. Ընկ.		2	75
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	45
» ժուիսանս		1	40
» պարտաթուղթ		495	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		496	—
Թրանսվալ		152	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		262	—
Լավրիոմ		77	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	37
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	71 1/2
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	70

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմիք	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	102	—
Ռուսլի Թղթադրամ	Օ. Ռ.	8	57

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Օգոստոս

Անգլիական Քոնսոլիտէ		95	06
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		54	75
» » » Դ. բաց.		28	63
» » » Դ. զոց.		28	63
Օսմանեան Պանքա		12	37
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		41	—
» Մոնոբոլ		42	50
Պուլկարական 1888		91	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		109	50
Տօմինիալ		106	—
Թրանսվալ		6	06
Այտին երկաթուղի		14	50
Փոխառութիւն		25	33 3/4

ԲԱՐԻԶ, 21 Օգոստոս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	85
» » 3 1/2 %		101	28
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	28	95
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. զոց.	»	28	93
» » » Բ.	»	56	—
» » » Դ.	»	20	67
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	562	—
Օսմանիէ	»	486	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	119	—
Օսմ. մաքսատուն	»	—	—
Օսմ Ռէժի	»	336	—
Բրիուրթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1078	—
Իտալական Ռանթ	»	102	50
Սպանիական արտաքին	»	81	92
Թրանսվալ	»	155	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	195
Դրամադեղչ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 21 Օգոստոս

Ռուսլը	ֆր.	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	113	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	335

ՎԻԷՆՆԱ, 21 Օգոստոս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	80
Ռումէլիի երկաթուղի	»	111	—
Օսմ. Ռէժի	»	298	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 21 Օգոստոս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		28	85
Ռումէլիի երկաթուղի		117	50

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ

4րդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական, բարոյական եւ գիտնական կրթութիւն մը, որով կարող ըլլան յաջող ապագայ մը ունենալ, եւ իրենց անձին, ընտանեացը, հասարակութեան, օգտակար անդամներ ըլլալ։ Վարժարանի վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) որ կը բաղկանայ Միաբաններէ եւ վկայեալ արտաքին ուսուցիչներէ, պիտի կազմեն այս տարի 21 հոգի։ Ուսմանց ծրագիրն է՝ արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յառաջադիրը, որ կը համապատասխանէ գերմանական ռէալական դպրոցին (Realschule) յառաջագրին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրի պէտքերուն։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան չատ դիւրութեամբ եւ առանց քննութեան Եւրոպայի ո եւ է բարձրագոյն վարժարանն յաճախել՝ ուսմունքը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիեննա, Զուիցերիա եւ Գաղղիոյ քանի մը քաղաքները) եւ կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնամուխ ըլլալ։ Աւանդուած լեզուներն են՝ Հայ. Տճկ. Գաղղ. Գերմ. եւ Անգլ. (վերջին տարին)։ Գաղղիերէն լեզուն գործնականապէս սորվելու համար՝ աշակերտները պարտաւորեալ են միշտ նոյն լեզուն խօսելու, եւ իրենց վրայ պիտի հսկեն երեք գաղղիացի Մարիստներ, զորոնք յատկապէս բերել տուաւ վարչութիւնս Բարիզէն։ Այս տարի, 4 պիտի ըլլայ ասոնց թիւը։ Նոյնպէս գերմաներէնի համար՝ հին ուսուցիչներէն զատ, նոր մըն ալ բերել կու տայ այս տարի վարչութիւնս՝ Պէրլինէն։ Ամէն ամիս ծնողաց կը ղրկուի համեմատական ամսացուցակ մը, որուն մէջ մանրամասն կը նշանակուի աշակերտին բարոյական եւ ուսուցչական վիճակը, իւրաքանչիւր դասերու մէջ առած նիշերը եւն.։ Վարժարանս կը գտնուի ընդարձակ ծառալից պարտէզի մը մէջ. ունի իր յատուկ բժիշկն ու իր դեղարանը։ 1902–1903 դպրոցական տարին պիտի սկսի Սեպտեմբեր 2/15 Բշ. օրը։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին Օգոստոսի 30ին եւ 31ին, իսկ դասերը կը սկսին կանոնաւորապէս Երեքշ. օրը՝ Սեպտ. 3ին։ Հրատարակուած է վարժարանիս կրդ. տեղեկագիրը, եւ աշակերտք կրնան առնուլ զայն ամէն օր մինչեւ կէս օր։ Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող խնդրէ վարժարանի վարչութենէն՝ վարժարանիս ծրագիրը, եւ կամ դիմէ հետեւեալ հասցէին՝

Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Վ. ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԲԱՆԿԱԼԹԻ

P. GABRIEL Dr. MÈNÈVICHIAN
Constantinople, Pancaldi

845 4—14

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 10 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի։ Տարեթոշակն է գիշերօթիկներուն համար 16 ոսկի օսմ., որուն կէսը վճարելի է սեպտեմբերի սկիզբը, եւ միւս կէսը՝ յունվարի մէջ։

Վարժարանիս Տնօրէնին որդին, Մր. Ռ. Չէյմպըրս, Քամպրոյի մէկ նշանաւոր համալսարանին մէջ փայլուն ընթացք մը աւարտելէ եւ Ուսուցիչ Արուեստից տիտղոսին արժանանալէ վերջ, կը վերադառնայ յառաջիկայ տարի, ստանձնելու համար հաստատութեանս անգլիերէն դասերուն մեծագոյն մասը, նախապատ. կարգերէն մինչեւ բարձրագոյն կարգը, եւ աշակերտները վարժեցնելու համար այդ լեզուաւ, ինչպէս գրելու նոյնպէս խօսելու մէջ. իր դասախօսութեան լեզուն պիտի ըլլայ միայն անգլիերէն։ Միեւնոյն ժամանակ, պիտի շարունակուին անգլ.—հայ. թարգմանութեան վարժութիւնները ընկել դասատուներու խնամքին տակ։

Ջութակահարութեան կանոնաւոր դաս պիտի տրուի փափագող աշակերտներուն, տարեկան 2 օսմ. ոսկիի յաւելուածական վճարումով։

Վարժարանիս պարտէզին կցուեցան վերջերս ընդարձակ գետիններ, որոնք նոր դիւրութիւններ պիտի տան աշակերտներուն՝ զբօսանքի ժամերը աւելի հաճելի ընելու։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել Մր. Ռ. Ռ. Բիթի, Պայպըլ–Հաուս, Կ. Պոլիս, կամ վարժարանիս Տնօրէն Տր. Ռ. Չէյմպըրսի, նամակները ուղղելով Պայպըլ–Հաուս։ 834 11—15

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տէր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ԴԱՐՆՋՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ծէյտ Զագուքճեանց դէմը)

Ամենաստաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմնուները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ԻԼԱՆ

Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նեզարէթինտէն

Տէրսաատէթտէն Յաֆա դասար թէմտիտի տէրուէմթ օլան թէլէկրաֆ խաթթընըն Հալէպ իլէ Տէյր արասը գըսմընա միւդթաղի իքի պին վէ Տէյրուն Բէմատիյէ արասը գըսմընա միւդթաղի պէշ պին սէքիզ եիւզ էլլի ատէտ արդըճ աիրէյլինին Իէհէմնի օրմանլարընտան գաթընա վէ խաթթ պօյընա նագլընա թալիպ օլանլարըն վէ մէգբիւր տիրէկլէրին թուլ վէ իպատի հագգընտա մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին մահալլինտէ Պէհէմնի գազասը Մէճլիսի Իտարէսինէ վէ Տէրսաատէթտէ Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ նէզարէթի ալըյսընտէ միւթէշէքքիլ Գոմիսիոնը մախսուսընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆիյ 29 Թէմուզ սէնէ 318

* * *

Մուպայեաընա լիւզում կէօրիւնէն 13,000 քիլօկրամ տէօրթ միլիմէթրօ թիմուր թէլ վէ 117 տանէ Սիմէնս Թարզը թիմուր տիրէք վէ 53 տանէ Թանատը տիրէկի վէ պին տօգուզ եիւզ էլլի տանէ թիմունը պէօյիւք մօտէլ իզօլաթօրըն Թարապլուսը Ղարպ կէօմրիւկինտէ թէսլիմ իտիլմէք շարթըյլա միւնագասաեէ վազ օլունմըշ օլմագլա թալիպ օլանլարըն նիւմունէլէրինի կէօրմէք վէ տահա զիատէ թաֆսիլաթ ալմագ իչիւն էյլիւլ էմրատէ 100 տէ 10 հիսապըյլա թէէմինաթը նագտիյէ վէ խաւսա Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասըյլա մուգավէլաթ մուհարրիրլիյինտէն մուսատտագ քէֆալէթը գավիլէրինի համիլէն ճումաատան մաատա պէհէր կիւն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նեզարէթի Մէճլիսի Իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆիյ 7 աղուսթօս սէնէ 318 854

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
կանաւորմաճ յատուկ ամէն տեսակ ապրանաց

Ղալաթիա, Թիւնէլին քովը, Մէրթէպանի փողոց Խըզէլ Փաշա Խանի կից, Թիւ 16

Նոր հաստատուած այս մթերանոցնեւրուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տօքումա եւ Թաւչեայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քօրնիչներ, գետնի մուշամպաներ եւ զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով, ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ

635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՏԵՐ

Անոնք որ պնդութեան ենթակա են ու չեն փութար դարման մը ընել, տպահովապէս ինքզինքնին կը թունաւորեն անզգալաբար, որովհետեւ կերակուրները եթէ բնութեան օրէնքին հակառակ, օրերով ստամոքսին և աղիքներուն մէջ մնալով հոտին, նեխին փոխանակ մարմնոյն սնունդ մատակարարելու, թունաւոր միքրոպներ կ'արտադրեն որոնք արեան մէջ խառնուելով կամաց կամաց կը թունաւորեն զայն։ Հետեւաբար արիւնը կ'աղականի և ախորժակի պակաս, դժուարամարսութիւն, ստամոքսի տկարութիւն, գլխու ցաւ և պտոյտ, մելամաղձութիւն, եւ. առաջ կու գայ յաճախ պնդութիւն ունեցողներուն վրայ։ Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Ֆրանք պնդութիւնը, պասուրը և ասոնցմէ ծագում առած հիւանդութիւնները հիմնապէս բուժելով, շատ մը վտանգներու առաջքը առնելու նպատակով հնարած է ՏՕՔԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ որոնք եթէ կանոնաւոր կերպով գործածուին, ստամոքսն ու աղիքներ իրենց առողջութիւնը գտնելով կերակուրը դիւրաւ կը մարսեն ու ՊՆԴՈՒԹԻՒՆԸ կ'անհետի։

Տօքթ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերը կը ծախուին կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 479

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ դրամը՝ Ֆր. 1,506,000,000

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլորը շահերը 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ միջազգային բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անվիճելի և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է. ըստ զբաղման, ճամբորդութեան, մահուան պատճառներու և ըստ բնակութեան տեղւոյն ու մի չէ իսկ պատերազմի ատեն։ Միջազգային բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ առանց յետագայ ապահովագրին հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները պատ պատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու ատանձանաշնորհումը, յետամնաց ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով, մէկ տարեկան ընկեր յետոյ իրաւունք ունեցող շկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, անկէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագիները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս, Հուիթօլ խան
Վօյվոտա փողոց, Վիթ-լիս խան Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Օգոս. 26ին Պիրինճի, Մարսիլիայէն։
Սեպտ. 1ին Սիռէասի, Անատ. եզերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Օգոս. 27ին Պիրինճի, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։
Սեպտ. 2ին Սիռէասի, ուղ. Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ ցիթարափին վրայ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՃԱՌ
ԱՐՇԱԼՈՅՍ

Թիւ 9, Սուլթան Համամ, կից Փրէսի Լիոնէի, Թիւ 9

Բաղում տարիներէ ի վեր փութաջան ուշադրութեամբ ձեռք բերած յաջողութիւններս այս անգամ յարգոյ յաճախորդացս կողմէ աւելի դնահատուելու միտումով՝ կը փութամ պատրաստել վաճառատանս մէջ բուն դաղփական եւ ամերիկեան նիւթով տոկուն եւ նրբաճաշակ կօշիկներ, արանց, կանանց եւ տղայոց համար. անոնք որ ճաշակի տէր են, կրնան մեր վաճառատունը դիմել։

Նաեւ չափու վրայ կօշիկներ ամենայն փութով կը պատրաստուին Վաճառատանս մէջ, ուր կը գտնուին նաեւ կօշիկ պատրաստելու համար ամէն տեսակ ճոխ մթերք, ինչպէս նաեւ գունաւոր ամերիկեան եւ ֆրանսական կաշիներ, բրդէ եւ բամպակէ մանածներ եւայլն, որուն տէրն է ՅՈՎՍԷՓ ՓԱՓԱԶԵԱՆ։

Ղալաթիա մասնաճիւղ չունինք։

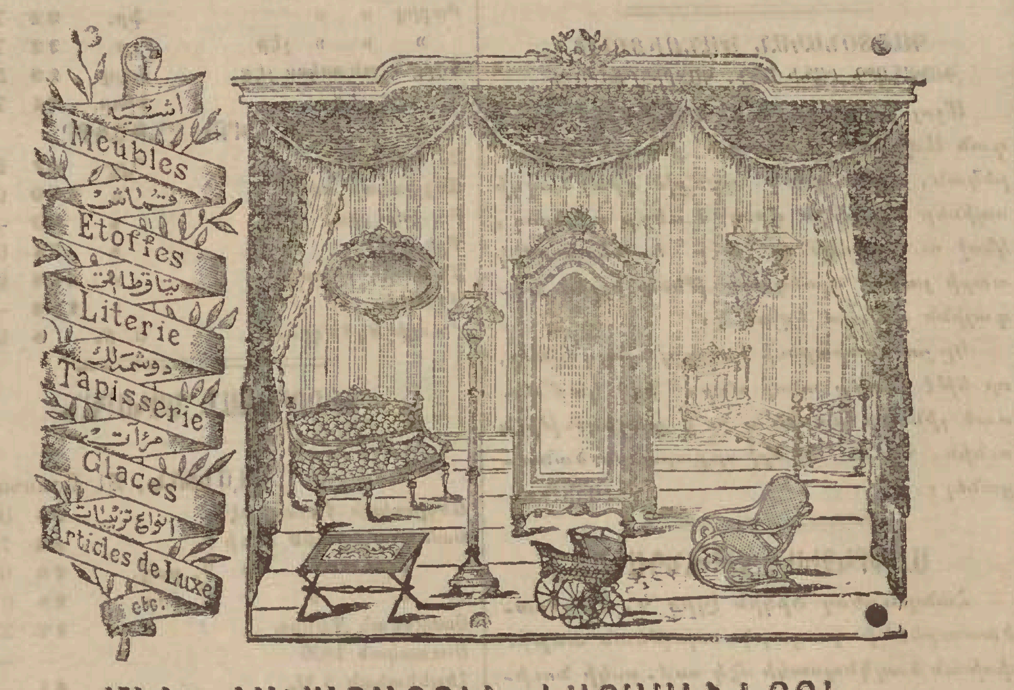

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ԺՈՐԺ ԲՍԱԼԹԻԻ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՆԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

Բերա, Գապրիստան փողոց, քաղաքապետութեան շէնքին դիմաց

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ննջասենեակներու, սրահներու, ճաշասրահներու յատուկ կարասեաց։ Ամերիկեան կարասիներ։ Իտալիոյ միաչեալ գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառում)։ Ամբողջական կահաւորում տուներու, պաղօճներու, գրասենեակներու, եւայլն։

744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 10—52

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատեով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուականը (20 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավուզլը փողոց Օսմ. Նամակատան դէմը։

Ենթ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօխ
Մահմուտփաշա Զարշըլը խան Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԶԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՈՍՖՈՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորապէս աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս ֆօսֆորը որ Թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և ատ անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆօսֆորը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կորսնցնեն ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած ֆօսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն գօ տեղելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտներէն Պիյեօն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կու տայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ գեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ Ovo-Lécithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիյեօնը որ ամենէն ազդու դեղն է չաքարախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ՏՕՔԹԷՕՐ Ց. ԱՐԱՄԵԱՆ

Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի

ԽՄԲԷ առ Բերա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Զ. Թ.)։ Բէ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի գեղարան Նալպանտ...

Ակռայ ... 490

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ չքբանող շոգ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնեան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէպըքիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլոմպիան	8000	ԱԹէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գաղոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրծինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վալօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ մաքսատան հին տեղը

600

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ
ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՈՏԱՒԵՏ ՍԱՆԴԱԼՈՎ
SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ

Անվնաս կը ջնջէ ...
48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յայտ աղդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջամտելու պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզօր և ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։

Ամէն քաբսիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։
Ամէն դեղարաններ A.

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՐԻ ՊԱՏԱՍԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները ... ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր քաղաքները, ... Սինկէրի Ընկեր. ... 4000 ... աւելի ...

Սինկէրի մեքենաներ կը ծախուին ... Ղալաթիա ...

ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ Սինկէր ...

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ ... 13։

ՍԿԻՒՏԱՐ ...

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1089	Ֆօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէբթ	3607	Ֆօնկօ	2906	Կրօմնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Ֆօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէրօ	1200
Փօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրապօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտանօ	5540	Օնիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրազօ	1841	Քլէօ	1053	Օըլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասբօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիբակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօբատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Թօրիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հաս է պորպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Օթելլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօ սըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՖ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 23—24 Քէօշէ Միհիր խան Ղալաթիա 377

COMP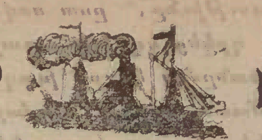RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան նրթեւեկութիւններ

Գշ. 6/19 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ. 7/20 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, ճաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիայէն Բոր Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապլուս-Շամ.
Դշ. 7/20 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի.
Եշ. 8/21 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 8/21 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 9/22 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 10/23 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ից յետ միջօր ին։

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Ուր ամիսը երկու անգամ կըչքանեն Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուլտոնիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Վէրիա շոգենաւը, Նաւապետ Քրոսըր, ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս պիտի հասնի սեպտեմբեր 30ին։

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԷՐ Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խ. Ն, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի Փօրտոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէզ	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբըրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէտ	1500

Դիմել առ Վ. ՈՒԻԹԱԼ և ԸՆԿ.
Ուիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31 Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Թ. 34 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 36 խառն Իրկն. ժ.	վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Թ. 31 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 33 խառն Իրկն. ժ.	վ.
10	55	7	45	մկն.	Քարաքէօյ կամուրջ	ժմն.	3	50	11	40
11	20	8	10	ժմն.	Հայտար Փաշա	մկն.	3	25	11	15
11	45	8	27	մկն.		ժմն.	3	12	10	58
12	50	9	40	ժմն.	Բէնտիք	կն.	1	58	9	44
1	—	9	50	մկն.		մ.	1	43	9	30
1	22	10	15	»	Թուզլա	»	1	23	9	8
1	43	10	40	»	Կէպզէ	»	1	2	8	48
2	8	11	2	»	Տիլ Իսքէլէսի	»	12	33	8	15
2	19	11	13	»	Թավշանճըլ	»	12	19	8	4
2	40	11	34	»	Հէրէքէ	»	12	8	7	52
3	1	11	54	»	Եարըմճա	»	11	41	7	25
3	15	12	7	»	Թիւթիւն Չիֆթլիք	»	11	29	7	10
3	27	12	21	»	Տէրինճէ	»	11	18	6	59
3	42	12	35	ժմն.	Իզմիտ	մկն.	11	—	6	43
4	7	—	—	մկն.		ժմն.	—	—	6	18
4	41			»	Պէօյիւք Տէրպէնտ	»			5	42
5	14			»	Սափանճա	»			5	12
5	41			»	Հասմիտէ	»			4	54
6	28			»	Կէյվէ	»			3	58
6	54			»	Աք Հիսար	»			3	32
7	29			»	Մէքէճէ	»			3	3
7	59			»	Լէֆքէ	»			2	29
8	37			»	Վէզիր Խան	»			1	51
9	20			ժմն.	Պիլէճիք	մկն.			1	10
9	35			մկն.		ժմն.			1	—
10	45			»	Քարաքէօյ	»			12	10
11	29			»	Պօզիւյիւք	»			11	34
12	22			»	Ին Էօնիւ	»			10	57
12	54			»	Չուքուր Հիսար	»			10	24
1	35			ժմն.	Էսկի Շէհր	մկն.			9	45
իրկն.									առ.	

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առտու ժ.	վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն. ժ.	վ.
10	25	մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմն.	1	25
11	7	»	Կէօքճէ Քըզըք	»	12	45
12	5	»	Սագօնճը Բունար	»	12	3
12	59	»	Ալայունտ	»	11	7
1	41	»	Չէքիւրլէր	»	10	23
2	37	»	Տէօյէր	»	9	35
3	6	»	Իհսանիյէ	»	8	50
3	30	»	Համամ	»	8	23
3	44	»	Կազլիկէօլ Համամ	»	8	14
4	31	»	Աֆիոն Գարա Հիսար	»	7	43
5	11	»	Պէօյիւք Զօպանլար	»	6	50
6	6	»	Զայ	»	6	3
6	51	»	Իսհագլու	»	5	10
7	15	»	Եասսիան	»	4	45
7	46	»	Աք շէհիր	»	4	23
8	18	»	Արգըթ քէօյ	»	3	43
9	—	»	Ջավուշճը քէօյ	»	3	5
9	38	»	Իլկին	»	2	33
10	25	»	Գատըն-Խանը	»	1	39
11	20	»	Սէրայ-Ինի	»	12	57
11	52	»	Մէյտան	»	12	17
12	52	»	Բունար-Պաշը	»	11	12
1	30	ժմն.	Գօնեա	մկն.	10	30
իրկն.					առ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու ժ.	վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրիկն. ժ.	վ.
12	—	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմն.	10	—
12	44	»	Աղ Բունար	»	9	18
1	24	»	Ալփու Քէօյ	»	8	46
2	4	»	Պէյլիք Ախուր	»	7	58
3	9	»	Սարիքէօյ	»	7	1
3	58	»	Պիչէր	»	6	4
4	35	»	Սասիլէր	»	5	27
5	9	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5	—
6	3	»	Բօլաթլը	»	4	16
7	21	»	Մալի Քէօյ	»	2	49
8	15	»	Սէնճան Քէօյ	»	1	47
9	—	ժմն.	Էնկիւրիւ	մկն.	1	—
իրկն.					առ.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 324 խառն Իրկն. ժ.	վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 323 խառն Իրկն. ժ.	վ.
1	5	11	15	մկն.	Ալայունտ	ժմն.	12	30	10	35
1	25	11	35	ժմն.	Քէօթահիա	մկն.	12	10	10	15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 426 խառն Առտու ժ.	վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառ. Թ. 425 խառն Առտու ժ.	վ.
5	56	մկն.	Համիտիէ	ժմն.	4	35
6	14	ժմն.	Ատա-Բազար	մկն.	4	17

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ